

UDKAST

Forslag

til

Lov om ændring af lov om ophavsret

(Indførelse af en præstationsbeskyttelse og beskyttelse mod digitalt generede efterligninger mv.)¹

§ 1

I lov om ophavsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 1093 af 20. august 2023, som ændret ved lov nr. 676 af 11. juni 2024, foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven indsættes efter »udøvende kunstnere«: » eller artister«, efter » udøvende kunstner«: » eller artist«, efter »en udøvende kunstners«: »eller en artists« og efter »udøvende kunstneres«: »eller artisters«.
2. I § 47, stk. 2, indsættes efter »§ 55 c«: »§ 67 a, stk. 3,«.
3. I § 47 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:
»Stk. 4. Kulturministeren kan fastsætte regler om digital kommunikation med nævnet, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og skemaer og den til enhver tid gældende nationale eID-løsning el.lign.«
4. I § 65, stk. 1, indsættes efter »værk«: »eller en artists kunstneriske præstation«, og efter »kunstner«: » eller artists«.
5. I § 65, stk. 2, indsættes efter »fremførelsen«: »eller præstation«.
6. I § 65, stk. 3, indsættes efter »en fremførelse«: »eller præstation,«.
7. I § 65, stk. 4, indsættes efter »en fremførelse«: »eller præstation,«.
8. Efter § 65 indsættes før overskriften før § 66:
»§ 65 a. Virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger af en udøvende kunstner eller artists kunstneriske præstation må ikke tilgænge-

¹ Loven indeholder bestemmelser, der som udkast har været notificeret i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester (kodifikation).

liggøres for almenheden uden den udøvende kunstners eller artists samtykke.

Stk. 2. Beskyttelsen i stk. 1 varer, indtil 50 år er forløbet efter den udøvende kunstner eller artists dødsår.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 2, stk. 3 og 4, §§ 3, 11, 13, 13 a, 16 a, 16 c-16 f og 17-17 b, § 17 c, stk. 2, 3 og 4, §§ 17 d-17 e, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, og §§ 21-23, 24 b, 25, 25 a, 27, 28, 30 a, 33, 34, 35, § 47, stk. 1 og 2, §§ 49, 50-57, 58 a, 61 og 62 finder tilsvarende anvendelse på digitale virkelighedsnære efterligninger af udøvende kunstners fremførelser eller af artisters kunstneriske præstationer.«

9. I § 68, *stk. 1*, indsættes efter »§ 65, stk. 2-4,«: »§ 65 a, stk. 1-2«.

10. Efter § 73 indsættes før overskriften før § 74:

»Beskyttelse mod virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger af personlige kendetegn

§ 73 a. Virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger af en fysisk persons personlige, fysiske kendetegn må ikke tilgængeliggøres for almenheden uden den efterlignede persons samtykke.

Stk. 2. Stk. 1 omfatter ikke efterligninger, der hovedsagelig er udtryk for karikatur, satire, parodi, pastiche, magtkritik, samfundskritik o.l., medmindre efterligningen udgør misinformation, som konkret kan medføre alvorlig fare for andres rettigheder eller væsentlige interesser.

Stk. 3. Beskyttelsen i stk. 1 varer, indtil 50 år er forløbet efter den efterlignede persons dødsår.«

11. I § 76, *stk. 1, nr. 3*, ændres »§§ 72-75,« til: »§§ 72, 73, 74 og 75,«.

12. I § 77, *stk. 1*, ændres »§§ 65-71,« til: »§§ 65 og 66-71,«.

13. I § 83, *stk. 1*, indsættes efter »eller uagtsomt overtræder«: »§ 65 a eller«.

14. I § 84, *stk. 1*, indsættes efter »§§ 65-71«: »og § 73 a, «.

15. I § 84, *stk. 1*, indsættes efter nr. 3 som nyt nummer:

»4) fjernes fra det medie, det er tilgængeliggjort på eller«

Nr. 4 bliver herefter nr. 5.

16. I § 86 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

UDKAST

»Stk. 2. Bestemmelsen i § 65 a gælder for efterligninger af personer, der er statsborgere i eller bosat i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.«

Stk. 2-9 bliver herefter stk. 3-10.

17. I § 86, stk. 9, 2. pkt., der bliver til stk. 10, 2. pkt., ændres »Uanset bestemmelsen i stk. 2« til: »Uanset bestemmelsen i stk. 3«.

18. I § 86, stk. 9, 3. pkt., der bliver stk. 10, 3. pkt., ændres »stk. 1-4« til: »stk. 1 og stk. 3-5.«

19. Efter § 86 indsættes før overskriften før § 87:

»Særlig bestemmelse om beskyttelse mod digitalt genererede efterligninger af personlige kendetegn

§ 86 a. Bestemmelsen i § 73 a gælder for efterligninger af alle fysiske personer, herunder udenlandske statsborgere.«

§ 2

Loven træder i kraft den 31. marts 2026.

§ 3

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. § 1 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

UDKAST

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse	
1.	Indledning og baggrund
2.	Lovforslagets hovedpunkter
2.1.	Beskyttelse mod virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger af personlige kendetegn
2.1.1.	Gældende ret
2.1.2.	Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
2.2.	Beskyttelse af udøvende kunstnere og artister mod virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger
2.2.1.	Gældende ret
2.2.2.	Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
2.3.	Præstationsbeskyttelse
2.3.1.	Gældende ret
2.3.2.	Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
3.	Forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention
4.	Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
5.	Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6.	Administrative konsekvenser for borgerne
7.	Klimamæssige konsekvenser

UDKAST

8.	Miljø- og naturmæssige konsekvenser
9.	Forholdet til EU-retten
10.	Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11.	Sammenfattende skema

1. Indledning og baggrund

Mulighederne for at skabe virkelighedsnært indhold ved hjælp af f.eks. kunstig intelligens, herunder ved manipulation af eksisterende video-, lyd- og billedindhold, er blevet mange. Der findes let anvendelige værktøjer på nettet, herunder i form af applikationer, man kan downloade til sin telefon, der hurtigt kan skabe manipuleret indhold af høj kvalitet. Med de nye muligheder er det snart umuligt at skelne ægte og manipuleret materiale fra hinanden. Da billeder og videoer samtidig sætter sig lynhurtigt i folks underbevidsthed, kan digitalt manipulerede versioner af et billede eller en video skabe en grundlæggende tvivl om – og måske endda en helt forkert opfattelse af – hvad der er ægte skildringer af virkeligheden.

Hvis manipuleret lyd-, video- eller billedindhold indeholder falske ytringer, eller hvis en efterlignet person fremgår i en sammenhæng, der ligger langt fra de situationer, personen normalt forbindes med, kan efterligningerne i værste fald blive et reelt demokratisk problem – ikke mindst i lyset af mulighederne for hastig spredning af indholdet på internettet.

Udover at kunne udgøre et reelt demokratisk problem, må de udøvende kunstnere også forventes at blive hårdt ramt, da teknologien gør det nemt for de fleste at kopiere og anvende kunstnernes personlige kendetegn, herunder stemme og udseende, i manipulerede gengivelser af deres fremførelser.

Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) og Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre samt Alternativet har derfor indgået aftale af 26. juni 2025 om at lave et værn mod deling af digitale efterligninger ved at ændre ophavsretsloven og indføre følgende to beskyttelser:

1. En generel beskyttelse mod virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger af personlige kendetegn

Der beskytter den brede befolkning mod deling af virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger af andre personers personlige kendetegn (som udseende, stemme mv.) uden samtykke.

2. En efterligningsbeskyttelse af udøvende kunstnere

Der beskytter udøvende kunstnere og artister mod deling af virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger af deres kunstneriske fremførelse eller præstationer uden samtykke.

Begge beskyttelser skal sikre et klart retsgrundlag, som kan anvendes af enhver til at få fjernet virkelighedsnære digitale efterligninger fra de forskellige oplagringsmedier vi alle anvender, herunder sociale medier. Reglerne skal altså primært bruges til at aktivere forordningen om digitale medietjenesters regler vedrørende oplagringsmediernes forpligtelse til at tage skridt til at fjerne ulovligt indhold.

Lovforslaget udmønter den politiske aftale af 26. juni 2025 om at lave et værn mod deling af digitale efterligninger.

Hovedformålet med lovforslaget er at skabe et tydeligt værn mod misbrug af andres personlige kendetegn og sikre, at den teknologiske udvikling, herunder særligt muligheden for ved hjælp af kunstig intelligens at skabe virkelighedsnære gengivelser af personer og disses præstationer mv., ikke ender med at ske på bekostning af integritet, troværdighed, tillid og gennemsigtighed. Med lovforslaget foreslås derfor at indsætte to nye beskyttelser i ophavsretsloven, hvoraf den ene beskyttelse indeholder to elementer, hhv. en præstationsbeskyttelse og en efterligningsbeskyttelse af fremførelser og præstationer, mens den anden er en beskyttelse af fysiske personers personlige, fysiske kendetegn. Beskyttelserne indsættes på baggrund af den politiske aftale med det formål at skabe klare juridiske rammer for offentliggørelse af virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger af andres personlige kendetegn og udøvende kunstneres fremførelser og præstationer.

Lovforslaget indebærer, at der indsættes en ny bestemmelse, § 65 a, i ophavsretsloven, hvorefter virkelighedsnære digitale efterligninger af en udøvende kunstners offentlige fremførelse eller en artists kunstneriske præstation ikke må tilgængeliggøres for almenheden uden den udøvende kunstner eller artists samtykke. Forslaget indebærer endvidere en ændring af ophavsretslovens § 63, hvori der indsættes et nyt stk. 6, der giver beskyttelsen efter den foreslåede § 65 a en varighed på op til 50 år er forløbet fra den udøvende kunstners dødsår.

Lovforslaget indeholder desuden et forslag om, at der tilføjes en ny bestemmelse, § 73 a, i ophavsretsloven, hvorefter virkelighedsnære digitale efterligninger af en fysisk persons personlige fysiske kendetegn som udgangspunkt ikke må tilgængeliggøres for almenheden uden den efterlignede persons samtykke. Beskyttelsen foreslås at vare indtil 50 år er forløbet efter den efterlignede persons dødsår. Det foreslås, at bestemmelsen ikke omfatter virkelighedsnære digitalt genererede efterligning af en persons personlige, fysiske kendetegn, der hovedsageligt er udtryk for karikatur, satire, parodi, pastiche, magtkritik, samfundskritik o.l. En virkelighedsnær digitalt genereret efterligning, der hovedsageligt er udtryk for karikatur, satire, parodi, pastiche, magtkritik, samfundskritik o.l., vil dog efter omstændighederne kunne være omfattet af den foreslåede bestemmelse, hvis den udgør misinformation, som konkret kan medføre alvorlig fare for andres rettigheder eller væsentlige interesser såsom liv, helbred, privatliv, renommé eller ejendom.

Dansk ret rummer allerede i dag en række regler, der regulerer tilgængeliggørelse af manipulerede videoer, lyd og billeder indeholdende andres personlige kendetegn, herunder i markedsføringsloven, databeskyttelsesforordningen og straffeloven.

Som følge af den politiske aftale indeholder lovforslaget endvidere et forslag om beskyttelse af artisters præstationer, hvorved artisters kunstneriske præstationer opnår samme beskyttelse som udøvende kunstneres fremførelser af litterære og kunstneriske værker. Ved beskyttelsen af artisters kunstneriske præstationer lægges der op til at beskytte fremførelser, der ikke er af litterære og kunstneriske værker, og derved åbne for, at præstationer af værker, der ikke kan siges at have såkaldt værkshøjde, også beskyttes efter ophavsretslovens § 65. Ved at give beskyttelse til artisters kunstneriske præstationer, på lige fod med udøvende kunstneres fremførelser, opnås der er en sidestilling af de artister, der ikke fremfører litterære eller kunstneriske værker, og de udøvende kunstnere, der gør.

Lovforslaget indeholder herudover også en administrativ ændring, da det foreslås, at der indsættes en hjemmel til at fastsætte regler om digital kommunikation i forbindelse med sagsbehandlingen i Ophavsretslicensnævnet.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Beskyttelse mod virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger af personlige kendetegn

2.1.1. Gældende ret

Ophavsretsloven

Retten til eget billede i dansk ret varetager som udgangspunkt et andet hensyn end efterligningsbeskyttelsen efter ophavsretslovens § 2. Der henvises i øvrigt til lovforslagets afsnit 2.2.1. om gældende ret fsva. efterligningsbeskyttelsen.

Efter ophavsretslovens § 70 har den, som fremstiller et fotografisk billede (fotografen), eneret til at råde over billedet ved at fremstille eksemplarer af det og ved at gøre det tilgængeligt for almenheden. Ophaveren kan dog ikke råde over et bestilt portrætfoto uden samtykke fra bestilleren, jf. lovens § 60. Efter lovens § 76 kan overtrædelse af § 2 eller § 70 straffes med bøde eller i visse tilfælde under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 1 år og 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 299 b om bl.a. ophavsretskrænkelser af særligt grov karakter.

Herudover indeholder ophavsretslovens § 76, stk. 2, en henvisning til straffelovens § 299 b, hvorefter ophavsretskrænkelser af særlig grov karakter kan straffes med fængsel indtil 6 år for ophavsretskrænkelser der skaffer en selv eller andre uberettiget vinding.

Straffeloven

Efter straffelovens § 264 d, stk. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder den, der uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed. Bestemmelsen finder også anvendelse, hvor meddelelsen eller billedet vedrører en afdød person.

Straffen kan stige til fængsel indtil 3 år, hvis der under hensyn til oplysningernes eller videregivelsens karakter og omfang eller antallet af berørte personer foreligger særligt skærpende omstændigheder, jf. stk. 2.

Efter straffelovens § 264 e, stk. 1, straffes for identitetsmisbrug med bøde eller fængsel indtil 6 måneder den, der uberettiget 1) anvender oplysninger om en anden person, herunder cpr-nummer, navn og billede, til på utilbørlig vis at udgive sig for at være denne person eller 2) videregiver materiale, herunder seksuelt materiale, hvor der er gjort brug af oplysninger om en anden person, herunder cpr-nummer, navn og billede, til på utilbørlig vis at manipulere denne persons fremtræden.

Efter straffelovens § 264 e, stk. 2, straffes på samme måde den, der uberettiget fremstiller seksuelt materiale som nævnt i stk. 1, nr. 2.

Ifølge bemærkningerne til § 264 e, stk. 1, nr. 2, jf. Folketingstidende 2021-22, tillæg A, lovforslag nr. L 103 som fremsat, side 11, indebærer kravet

UDKAST

om, at gerningspersonen "uberettiget" skal have videregivet materiale, hvor der er gjort brug af oplysninger om en anden person herunder cpr.nr., navn og billeder, at videregivelsen ikke vil være strafbar, hvis den person, som oplysninger vedrører, har givet samtykke hertil.

Det følger desuden af de nævnte bemærkninger, at kravet om, at manipulation af en anden persons fremtræden skal være "utilbørlig", indebærer, at der – også uden for de situationer, hvor der foreligger samtykke - kan være tilfælde, hvor det ikke er strafbart at videregive materiale, hvor der er gjort brug af en anden persons oplysninger, til at manipulere denne persons fremtræden. Det drejer sig f.eks. efter omstændighederne om tilfælde, hvor der gøres brug af oplysningerne i rent private sammenhænge, i forbindelse med parodier og satire eller i anden kulturel eller kunstnerisk sammenhæng. Det forudsættes i den forbindelse, at der er en videre adgang til at gøre brug af kendte personers billeder mv. i parodier, kunstinstitutioner mv. Der er tale om ikke-udtømmende eksempler, og der vil i det enkelte tilfælde skulle foretages en konkret vurdering af, om manipulationen af en anden persons fremtræden er utilbørlig, bl.a. under hensyn til ytringsfriheden.

Det følger endvidere af de nævnte bemærkninger, at bestemmelsen efter omstændighederne vil kunne omfatte tilfælde, hvor der gøres brug af deepfakes, dvs. manipulation af lyd og video ved hjælp af kunstig intelligens, så en person figurerer i videoer mv., hvor vedkommende gør eller siger noget, som vedkommende ikke har gjort eller sagt i virkeligheden. Det kan f.eks. være tilfældet, hvor forurettedes ansigt er klippet ind i en video med lyd, hvor det fremstår, som om forurettede siger noget, som vedkommende ikke har sagt.

Efter straffelovens § 267, stk. 1, straffes den, der fremsætter eller udbreder en udtalelse eller anden meddelelse eller foretager en handling, der er egnet til at krænke nogens ære, for ærekrænkelse med bøde eller fængsel indtil 1 år, jf. dog §§ 268 og 269.

Bestemmelsen gælder dog ikke, hvis ærekrænkelsen angår en afdød og er begået senere end 20 år efter dødsfaldet, medmindre forholdet er omfattet af lovens § 268, jf. stk. 2.

Efter straffelovens § 268 kan straffen for overtrædelse af § 267 stige til fængsel indtil 2 år, hvis 1) en alvorlig beskyldning er usand eller 2) en beskyldning er fremsat eller udbredt gennem indholdet af et massemedie og beskyldningen er egnet til væsentligt at skade den forurettede.

Det bemærkes, at overtrædelse af både straffelovens § 264 e om identitetsmisbrug og straffelovens § 267 om ærekrænkelser er undergivet privat

påtale, men at offentlig påtale i visse tilfælde kan ske, når forurettede anmoder herom, jf. straffelovens § 275.

Ved dom for overtrædelse af bl.a. straffelovens §§ 264 e og 267 kan domstolene samtidig give et pålæg om sletning af oplysninger, herunder udtalelser, meddelelser, billeder m.v., hvis det er muligt, jf. straffelovens § 271, stk. 1. Forpligtelsen påhviler den, der dømmes for overtrædelsen. Har denne ikke rådighed over oplysningerne, kan forpligtelsen dog pålægges den, som har en sådan rådighed, jf. bestemmelsens stk. 2.

Identitetsmisbrug kan efter omstændighederne også straffes som en overtrædelse af straffelovens § 279 om bedrageri, såfremt misbruget sker med henblik på at opnå en uberettiget økonomisk vinding.

Forordningen om kunstig intelligens

Artikel 50 i forordningen om kunstig intelligens indfører en gennemsigtighedsforpligtelse for udbydere og idriftsættere af visse kunstig intelligens systemer. Det følger af artikel 50, stk. 2, at udbydere af AI-systemer, der genererer syntetisk lyd-, billede-, video- eller tekstindhold, skal sikre, at AI-systemets output er mærket i et maskinlæsbart format og kan spores som kunstig genereret eller manipuleret. Derudover følger det af artikel 50, stk. 4, at idriftsættere af et AI-system, der genererer eller manipulerer billed-, lyd- eller videoindhold, der udgør en deepfake, skal oplyse, at indholdet er blevet genereret kunstigt eller manipuleret. Overholdelse af denne gennemsigtighedsforpligtelse bør ikke fortolkes således, at anvendelse af AI-systemet eller dets output hindrer ytringsfriheden eller retten til frihed for kunst og videnskab, der er sikret ved chartret, navnlig når indholdet er en del af et åbenlyst kreativt, satirisk, kunstnerisk, fiktivt eller tilsvarende arbejde eller program. Deepfakes er i forordningen defineret som ”AI genereret eller manipuleret billed-, lyd- eller videoindhold, der i væsentlig grad ligner faktiske personer, genstande, steder, enheder eller begivenheder, og som fejlagtigt vil fremstå ægte eller sandfærdigt”.

Markedsføringsret

Det følger af markedsføringslovens § 3, stk. 1, at erhvervsdrivende skal udvise god markedsføringsskik under hensyntagen til forbrugere, erhvervsdrivende og almene samfundsinteresser. Bestemmelsen yder i visse tilfælde beskyttelse mod kommerciel anvendelse af personbilleder. Det kan eksempelvis være i forbindelse med uberettiget brug af et billede i strid med markedsføringslovens regler om god markedsføringsskik. Det vil således være i strid med god markedsføringsskik at anvende et billede af en person i markedsføring uden forudgående tilladelse fra den afbildede person. Reglerne i markedsføringsloven finder ikke anvendelse i tilfælde, hvor der ikke er tale om en kommerciel hensigt.

UDKAST

Det følger af markedsføringslovens § 24, stk. 1, at handlinger i strid med loven kan forbydes ved dom. Det følger endvidere af § 32, stk. 2, at Forbrugerombudsmanden kan meddele påbud, hvis en handling er i strid med loven og ikke kan ændres ved forhandling.

Efter markedsføringslovens § 37, stk. 1, kan tilsidesættelse af et forbud eller påbud nedlagt af retten eller et påbud, som Forbrugerombudsmanden har meddelt, straffes med bøde eller fængsel i op til 4 måneder.

Databeskyttelseslovgivningen

Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven gælder bl.a. for behandling af personoplysninger, der helt eller delvist foretages ved hjælp af automatisk (elektronisk) databehandling som f.eks. på en computer og internettet.

Det følger bl.a. af databeskyttelsesforordningens artikel 5 og 6, at personoplysninger skal behandles lovligt, og at behandling kun er lovlig, hvis det sker med samtykke fra den person, oplysningerne vedrører (den registrerede), eller hvis det er nødvendigt af hensyn til varetagelse af mindst én af de legitime interesser, der er nærmere angivet i forordningens artikel 6, stk. 1, litra b-f. En efterligning af en persons stemme eller udseende vil kunne udgøre personoplysninger efter databeskyttelsesreglerne, hvis det i praksis er muligt at identificere vedkommende ud fra de pågældende oplysninger eller i kombination med andre oplysninger.

Databeskyttelsesreglerne finder ikke anvendelse, hvis det vil stride mod ytrings- og informationsfriheden, jf. EMRK artikel 10 eller EU-chartrets artikel 11.

Overtrædelse af databeskyttelsesreglerne kan efter omstændighederne straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder i medfør af databeskyttelseslovens § 41.

Reklamebekendtgørelsen

Det fremgår af reklamebekendtgørelsens § 10, at reklamer i radio og fjernsyn ikke må afbillede eller referere til personer, det være sig i disses private eller offentlige egenskaber, medmindre forudgående tilladelse er opnået.

Reklamer må heller ikke uden forudgående tilladelse afbillede eller referere til noget, der tilhører en person, på en måde, der er egnet til at fremkalde indtrykket af en personlig anbefaling.

Efter reklamebekendtgørelsens § 39 kan en overtrædelse heraf straffes med bøde.

Uskreven ret

I dansk ret er der desuden to almindelige retsgrundsætninger om anvendelse af personbilleder. Heraf følger dels, at kommerciel anvendelse af en persons billede ikke må finde sted uden den pågældendes tilladelse, jf. f.eks. dommen U 1965.126 H (Buster Larsen) afsagt i Højesteret den 25. januar 1965 i sag II 175/1963, offentliggjort i Ugeskrift for Retsvæsen, og dels at offentligt kendte personer efter omstændighederne kan være berettiget til godtgørelse for tort, hvis offentliggørelse af et billede af vedkommende udgør en retsstridig krænkelse, jf. f.eks. dommen U 2010.2448 H (Andrea Elisabeth Rudolph) afsagt i Højesteret den 10. juni 2010 i sag 431/2008, offentliggjort i Ugeskrift for Retsvæsen.

2.1.2. Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Med de øgede muligheder for at generere forfalskede efterligninger, herunder ved hjælp af f.eks. kunstig intelligens og de let anvendelige og let tilgængelige digitale værktøjer hertil, udvides behovet for en klar beskyttelse af fysiske personer mod at blive gjort til genstand for virkelighedsnære efterligninger. Dette gælder især for offentligt fremtrædende personer, hvor f.eks. virkelighedsnære videoer af personen, der kan benyttes til at få den pågældende til at fremstå som afsender af budskaber, der går imod det, personen står for, og som derfor kan medføre, at den efterlignede persons omdømme og renommé, personlige integritet, selvagtelse eller lignende lider skade. Tillid er et bærende element for demokratiet, herunder både tilliden til hinanden og tilliden til, at den information, man modtager fra og om en person er korrekt. Hvis sådanne digitale værktøjer misbruges i politiske sammenhænge, f.eks. til at gøre fremtrædende politikere eller embedsmænd til afsendere af budskaber, som de ikke har været afsendere af, kan det undergrave demokratiet og den demokratiske samtale, der som udgangspunkt hviler på den førnævnte tillid og på et ensartet faktisk grundlag hos en oplyst befolkning.

Udbredelse af virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger, der anvendes til at sprede politiske budskaber, vil derudover kunne skade befolkningens forudsætninger for at vurdere om en ytring er ægte eller ej, og dermed på sigt skabe en grundlæggende tvivl om, hvorvidt den modtagne information er korrekt eller ej.

Hastigheden i den teknologiske udvikling og den lettede adgang til deling øger ligeledes behovet for at beskytte borgerne mod, at deres personlige fysiske kendetegn benyttes til at gøre dem til afsender på budskaber uden deres samtykke, og derved kan medføre, at den efterlignedes omdømme og renommé, personlige integritet, selvagtelse eller lignende lider skade.

Det foreslås på den baggrund, at indføre en ny bestemmelse i ophavsretslovens § 73 a, hvorefter virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger af en persons personlige, fysiske kendetegn ikke må gøres tilgængelig for almenheden uden den efterlignede persons samtykke. Beskyttelsen foreslås at vare indtil 50 år efter dødsåret.

Henset til, at beskyttelsen lægger tæt op ad beskyttelsen mod virkelighedsnære digitale efterligninger af udøvende kunstners fremførelser og artisters præstationer, som beskrives i afsnit 2.2.2. nedenfor, og idet ophavsretsloven samtidig regulerer en stor mængde af det materiale, som digitale efterligning er udarbejdet på baggrund af – enten som værk eller frembringelse – findes det hensigtsmæssigt at denne efterligningsbeskyttelse er indeholdt i ophavsretsloven.

Den foreslåede bestemmelse i § 73 a adskiller sig fra den foreslåede beskyttelse af udøvende kunstners fremførelser og artisters præstationer i § 65 a, ved at beskyttelsen af udøvende kunstnere i den foreslåede § 65 a, er en efterligningsbeskyttelse af en kunstnerisk fremførelse og artistisk præstation og altså en beskyttelse af det produkt en fremførelse eller præstation udgør for en udøvende kunstner. Den foreslåede beskyttelse i § 73 a har derimod til hensigt at beskytte mod tilgængeliggørelsen af virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger af personers personlige kendetegn uden samtykke. Dette er således ikke en forudsætning for beskyttelse efter den foreslåede § 73 a, at den efterlignede person har en beskyttelse som udøvende kunstner efter den foreslåede § 65 a. Den foreslåede § 73 a, vil således omfatte alle fysiske personer.

Den foreslåede bestemmelse adskiller sig endvidere fra § 264 e i straffeloven ved ikke at stille krav om utilbørlighed, jf. dog nedenfor om EMRK artikel 10, der bl.a. medfører, at der kan være tilfælde, som falder uden for straffelovens bestemmelse, hvis et forhold sker i forbindelse med parodier og satire eller i anden kulturel eller kunstnerisk sammenhæng. Den foreslåede bestemmelse stiller heller ikke krav om forsæt, hvorefter bestemmelsen altså også gælder for hændelig og uagtsom tilgængeliggørelse uden samtykke. Den foreslåede bestemmelse er desuden ikke strafbelagt, hvorved den også adskiller sig fra straffelovens § 264 e.

Genoprejsning for krænkelse af den foreslåede bestemmelse vil kunne ske gennem det civilretlige system, hvor der vil kunne pålægges erstatningsansvar for eventuelle tab og godtgørelse. Til sammenligning kan der søges

om genoprejsning for en overtrædelse af § 264 e i straffeloven gennem både det strafferetlige og civilretlige system, da bestemmelsen er undergivet privat påtale, men således at der efter forurettedes anmodning kan ske offentlig påtale. I offentlige straffesager varetages sagen af politiet og anklagemyndigheden, mens det i private straffesager og civile sager er parterne selv, der varetager processen, herunder udarbejder nødvendige dokumenter. Private straffesager behandles efter reglerne i den civile retspleje. Det indebærer, at det er den forurettede selv eller dennes advokat, der skal anlægge og føre straffesagen. Både i tilfælde af krænkelse af den foreslåede bestemmelse og ved overtrædelse af straffelovens § 264 e er det altså den krænkede/forurettede eller berettigede selv, der er ansvarlig for, at forholdet forfølges.

Den foreslåede bestemmelse adskiller sig fra de markedsføringsretlige regler om retten til eget billede ved også at finde anvendelse for ikke-kommercielle tilgængeliggørelse af digitalt genererede efterligninger.

Det bemærkes endvidere, at den foreslåede bestemmelse ikke træder i stedet for de uskrevne retsgrundsætninger om personlighedsret. Bestemmelsen er alene et lovfæstet supplement til disse retsgrundsætninger.

Med bestemmelsen foreslås, at virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger ikke må tilgængeliggøres uden samtykke. Den foreslåede beskyttelse vil således være afgrænset til digitalt genererede virkelighedsnære efterligninger. I kriteriet om virkelighedsnærhed ligger, at efterligningen skal være egnet til at fremkalde en forvekslingsrisiko med en faktisk gengivelse af den efterlignede person. Det vil eksempelvis ikke være omfattet af beskyttelsen at tilgængeliggøre en digitalt genereret efterligning af en fysisk persons personlige kendetegn, hvor den efterlignede er fremstillet som et fantasivæsen, da en sådan efterligning som udgangspunkt ikke anses som egnet til at kunne fremkalde en forvekslingsrisiko. Forvekslingsrisikoen vil dog afhænge af, hvor tydelig afvigelsen fra virkeligheden er, herunder om der alene er tale om subtile ikke virkelighedsnære træk som f.eks. diskrete hugtænder eller elverøre, eller om der modsat er tale om en efterligning, hvor den efterlignedes personlige kendetegn er indsat på en gengivelse af et rumvæsen, eller hvis den ellers virkelighedstro efterligning har neongrøn hud og pink øjne. Det vil desuden ikke være omfattet af bestemmelsen at tilgængeliggøre en digitalt genereret efterligning af en fysisk persons personlige kendetegn, hvis efterligningen er indsat i en kontekst, der eksplicit fremstår som en genkendelig fantasiverden. Ved personlige, fysiske kendetegn forstås de karakteristika, som kendetegner og er

unikke for den enkelte person. Dette kan være udseende, stemme, bevægelser m.v. som tilsammen udgør dele af den enkeltes identitet, og som indebærer at en person er genkendelig i en grad, der er egnet til at skabe en forvekslingsrisiko med den efterlignede person. Enkeltdelene af de personlige kendetegn foreslås beskyttet forudsat, at en efterligning indeholdende enkeltdelene i sig selv vil være egnet til at skabe forvekslingsrisiko med den pågældende person. Dette kan f.eks. være tilfældet, når der er tale om gengivelser af visse, karakteristiske stemmer. Begrebet personlige fysiske kendetegn skal forstås indenfor rammerne af begrebet virkelighedsnær. Hvis fremstillingen af de personlige kendetegn ikke er egnet til at fremkalde en forvekslingsrisiko og derfor ikke er virkelighedsnær, vil fremstillingen ikke være omfattet af den foreslåede bestemmelse. Det vil eksempelvis ikke være omfattet af bestemmelsen at tilgængeliggøre en vellignende digitalt genereret portrættegning eller -maleri af en fysisk persons personlige kendetegn, da det lægges til grund, at en sådan ikke vil kunne forveksles med virkeligheden grundet sit udtryk.

En virkelighedsnær digitalt genereret efterligning af personlige kendetegn, som eksplicit deklarerer at være en digitalt genereret efterligning, vil ligeledes ikke indebære en sådan forvekslingsrisiko, at den omfattes af beskyttelsen i den foreslåede bestemmelse.

Den foreslåede beskyttelse vil alene beskytte imod, at digitalt genererede efterligninger gøres tilgængelige for almenheden, jf. ophavsretslovens § 2, stk. 3 og 4. Endelig finder beskyttelsen anvendelse i de tilfælde, hvor der ikke er indhentet samtykke til tilgængeliggørelsen. Beskyttelsen indeholder med andre ord et krav om, at der indhentes samtykke, før en digitalt genereret virkelighedsnær efterligning lovligt kan tilgængeliggøres for almenheden. Samtykket vil skulle opfylde de krav, der fremgår i de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 10. Samtykket og retten til efterfølgende brug af efterligningen kan overdrages ved aftale.

Eftersom beskyttelsen vedrører tilgængeliggørelse af virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger af personlige kendetegn uden samtykke, vil beskyttelsen således principielt omfatte parodier og satiriske m.v. digitalt genererede virkelighedsnære efterligninger uden samtykke, hvis disse indebærer en forvekslingsrisiko.

Offentliggørelsen af virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger af personlige kendetegn er omfattet af beskyttelsen i artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) om ytringsfrihed. Det gælder

navnlig efterligninger som hovedsageligt er udtryk for karikatur, satire, parodi, pastiche, magtkritik eller samfundskritik, m.v., hvilket indebærer at de nyder en videre beskyttelse i forhold til offentliggørelse, m.v., end materiale som f.eks. er offentliggjort alene af kommercielle interesser.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2 har således til formål at sikre, at den foreslåede bestemmelse i stk. 1 alene omfatter offentliggørelse, som der i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, herunder navnlig EMRK art. 10, kan gøres indgreb i. Det forudsættes således også, at den foreslåede bestemmelse skal fortolkes og anvendes i overensstemmelse hermed. Der henvises i den forbindelse til afsnit 3 om forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Karikaturer m.v. vil således efter omstændighederne, herunder deres indhold og den kontekst, hvori de indgår, være omfattet af den foreslåede § 73 a, stk. 1, hvis de medfører konkret fare for andres rettigheder eller væsentlige interesser såsom liv, helbred, privatliv, renommé eller ejendom, som følge af den virkelighedsnære digitale efterlignings forvekslingsrisiko.

Ved vurderingen heraf skal der lægges vægt på bl.a. hensynet til den, der har tilgængeliggjort efterligningen for almenhedens ytringsfrihed, afvejet over for behovet for beskyttelse af den efterlignede, behovet for at beskytte andres rettigheder eller væsentlige interesser. Vurderingen vil bl.a. bero på en vurdering af den konkrete forvekslingsrisiko, som den digitalt genererede virkelighedsnære efterligning fremkalder, herunder hvor tydeligt det er, at den digitale efterligning udgør karikatur mv. Efterligninger, som tydeligvis er karikatur, satire, parodi, pastiche, magtkritik eller samfundskritik o.l. eller som eksplicit er markeret som værende efterligninger, må antages ikke at indebære en risiko for den efterlignende, for andres rettigheder eller væsentlige interesser som nødvendiggør et indgreb over for disse, og vil derfor ikke være omfattet af beskyttelsen. Der kan i den forbindelse lægges vægt på, hvorvidt indholdet fremstår som noget der med en vis sandsynlighed kunne have sin oprindelse i virkeligheden, eller om det modsat er helt åbenbart, at der er tale om en kunstig fremstilling. Der er her tale om en skønsmæssig vurdering, som bl.a. kan inddrage efterligningens grafiske kvalitet, samt de ord, handlinger, genstande, lokaliteter, personer og sammenhænge i øvrigt, som optræder i efterligningen. Ved vurderingen skal der ligeledes lægges vægt på, om efterligningen som følge af sit indhold, sin fremtræden, herunder forvekslingsrisiko med virkeligheden, eller andre af sine kendetegn, m.v., medfører en risiko for skade på andres liv, helbred, privatliv, renommé eller ejendom. Der henvises i

øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 10, og bemærkningerne hertil, og til afsnit 3 om forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

De almindelige regler for lovvalg og værneting vil finde anvendelse ift. den foreslåede bestemmelse.

Den foreslåede beskyttelse har til hensigt at supplere den beskyttelse, der findes i markedsføringsloven, databeskyttelsesreglerne og straffeloven, herunder straffelovens § 264 e om identitetstyveri.

Personlige kendetegn er tæt forbundet med ens person. Af denne årsag foreslås det, at området ikke vil kunne aftaledækkes ved aftalelicens. I nogle tilfælde kan de digitale efterligninger være lavet med døde personers stemme og udseende, hvilket kan være krænkende for den afdødes efterladte, og det kan blive anvendt til at skabe demokratisk udfordrende misinformation. På denne baggrund foreslås det, at beskyttelsen har en varighed på 50 år efter den efterlignede persons dødsår.

2.2. Beskyttelse af udøvende kunstnere og artister mod virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger

2.2.1. Gældende ret

Ophavsretsloven indeholder en efterligningsbeskyttelse, som tilkommer ophavere. Efterligningsbeskyttelsen følger ophaveres enerettigheder i lovens § 2, som omfatter eneretten til eksemplarfremsstilling og tilgængeliggørelse for almenheden, hvilket også indebærer brug af værket i ændret skikkelse. Vurderingen af, om en frembringelse krænker et værk, foretages på baggrund af en konkret lighedsbedømmelse.

§ 65 i ophavsretsloven tildeler en beskyttelse til udøvende kunstnere. Det følger således af § 65, stk. 1, at en udøvende kunstners fremførelse af et litterært eller kunstnerisk værk ikke uden kunstnerens samtykke må 1) optages på bånd, film eller anden indretning, der kan gengive den, eller 2) gøres tilgængelig for almenheden.

Beskyttelsen af udøvende kunstnere er reguleret i udlejningsdirektivet og Infosoc-direktivets art. 2 og 3, stk. 2, som beskytter udøvende kunstnere mod kopiering og tilrådighedsstillelse af optagelser. Satellit- og kabeldirektivets art. 4, 8 og 9 regulerer rettigheder ved viderespredning af radio- og tv-udsendelse, og Beskyttelsestidsdirektivets (2006/116/EF) art. 3 regulerer beskyttelsens varighed. Hverken internationale traktater, forordninger eller direktiver på ophavsrettens område regulerer efterligningsbeskyttelse af udøvende kunstnere.

UDKAST

Som følge af henvisningsbestemmelsen i § 65, stk. 6, nyder udøvende kunstnere i høj grad samme beskyttelse som ophavere, og beskyttelsen er underlagt tilsvarende regler om undtagelser.

Udøvende kunstnere har imidlertid ikke en efterligningsbeskyttelse på samme måde som ophavere.

I 1995-lovmotiverne anføres det i forhold til oplæsning af lydbøger og lydavisere, at "[m]inisteriet finder, at spørgsmålet må afgøres efter de samme principper, som gælder for anden oplæsning. Den form for oplæsning, hvor der sker en kunstnerisk fortolkning af teksten, vil under alle omstændigheder være beskyttet. Det bør imidlertid heller ikke være udelukket at beskytte den indsats, som ligger bag en tilsyneladende neutral oplæsning af et litterært værk, hvis der sker en løbende stillingtagen til tekstens muligheder og de kunstneriske virkemidler.", jf. Folketingstidende 1994-95, tillæg A, L 119 som fremsat, side 1392.

I bemærkningerne til ændringspunkt 32 i lov nr. 1051 af 17. december 2002 om ændring af ophavsretsloven, hvor der blev foretaget tekniske ændringer af § 65, stk. 2, gentages det, at udøvende kunstnere ikke har nogen efterligningsbeskyttelse, jf. Folketingstidende 2002-03, tillæg A, L 19 som fremsat, side 256.

Ophavsretslovens kapitel 2 indeholder indskrænkninger i eneretten og undtagelser hertil. Disse er begrundet i praktiske, kulturelle og samfundsmæssige hensyn. Undtagelsesbestemmelserne indeholder således en hensynsafvejning mellem ophaverens eneret og samfundets behov for at kunne benytte et værk eller anden frembringelse.

Ophavsretslovens § 83 indeholder lovens bestemmelser om erstatning og godtgørelse ved krænkelse efter ophavsretsloven.

Den i grundlovens § 77 og i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10 sikrede ytringsfrihed kan i særlige tilfælde medføre en indskrænkning i ophavsretten. Det er derfor muligt at referere et værk, lave parodier, citerer m.v.

Det følger af ophavsretslovens § 24 b, at det er tilladt at anvende værker, når det sker med henblik på parodi, karikatur eller pastiche. Bestemmelsen finder også anvendelse på visse andre rettigheder, jf. lovens kapitel 5 om andre rettigheder, herunder for udøvende kunstneres fremførelse af et litterært eller kunstnerisk værk. Undtagelsen i § 24 b medfører ikke, at enhver form for anvendelse vil være lovlig, idet anvendelse af værker i medfør af § 24 b vil være underlagt tretrinnet i Infosoc-direktivets artikel 5, stk.

5. Heraf følger, det konkret skal vurderes, om parodien, karikaturen eller pastichen indebærer en urimelig skade for rettighedshaverens legitime interesser. Den omstændighed, at der i det enkelte tilfælde skal foretages en konkret hensynsafvejning er udtryk for, at retten til at anvende værker med henblik på parodi, karikatur og pastiche ikke er ubegrænset, da hensynet til ophaverens legitime interesser konkret kan veje tungere end hensynet til brugerens ytringsfrihed. I de almindelige bemærkninger til lov nr. 676 af 11. juni 2024 gives der eksempler på tilfælde, hvor ophaverens legitime interesser kan veje tungere end retten til at parodiere mv. Dette kan f.eks. være ved brug af værket i pornografisk sammenhæng, eller hvor parodien forbinder ophavspersonen til det parodierede værk med racediskriminerende budskaber. Dog vil det altid bero på en konkret vurdering, om den pågældende brug er lovlig, hvilket i sidste ende vil være op til domstolene at vurdere, jf. Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 145 som fremsat, side 11.

Anden regulering

De markedsførings- og databeskyttelsesretlige regler, reklamebekendtgørelsen og de almindelige retsgrundsætninger, der beskrives ovenfor under afsnit 2.1.1. om gældende ret, er også relevante at her. For yderligere herom henvises til afsnit 2.1.1.

2.2.2. Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Som følge af den udvikling, kunstig intelligens på kort tid er undergået, er der i dag behov for en klar beskyttelsesregel vedrørende digitalt genererede efterligninger af personlige kendetegn. Det udvidede beskyttelsesbehov er således særligt aktualiseret af, at det nu er muligt at skabe virkelighedsnært indhold ved hjælp af f.eks. kunstig intelligens, samt at manipulere af eksisterende video-, lyd- og billedindhold. Der findes let anvendelige værktøjer på nettet og i form af apps mv., der hurtigt kan skabe manipuleret indhold af høj kvalitet. Personlige kendetegn kan således gengives én til én i digitale efterligninger. Mulighederne er mange og krænkelseerne væsentligt mere indgribende. De udøvende kunstnere og artister forventes at blive særligt ramt af denne udvikling, da det er blevet nemt at kopiere og anvende kunstneres eller artisters personlige kendetegn, herunder stemme og udseende, i manipulerede gengivelser af deres præstationer.

Det foreslås på den baggrund, at indføre en beskyttelse af udøvende kunstnere og artister mod virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger i ophavsretslovens § 65 a. Se hertil nedenstående afsnit 2.3. om præstationsbeskyttelse.

Indførelse af en efterligningsbeskyttelse indebærer en principiel sidestilling af beskyttelsen af udøvende kunstnere og artister med beskyttelsen af ophavere, hvis værker ikke må kopieres i oprindelig eller ændret skikkelse.

UDKAST

Den udøvende kunstner og artistens præstation får dermed samme beskyttelse, som *optagelsen* af den udøvende kunstners præstation.

Den foreslåede bestemmelse vil imidlertid ikke indebære et generelt forbud mod efterligning, idet der fortsat vil være mulighed for private efterligninger, der ikke tilgængeliggøres for almenheden.

Der er ikke med den foreslåede bestemmelse tiltænkt indskrænkninger i muligheden for at tilgængeliggøre bl.a. legitime coverindspilninger. I modsætning til et lille antal coverartister, som ikke har en væsentlig indvirkning på musikernes indtjeningsmuligheder, oplever originalkunstnerne i stigende grad, at sociale medier og musikstreamingtjenester rummer flere og flere musiknumre, der indeholder digitale 1:1-eftertiligninger af musikeres vokaler. Disse musiknumre er ikke blot i direkte konkurrence med musikernes eget originale musik, men kan også forekomme krænkende – og i visse tilfælde miskrediterende – for artister, som ikke har samtykket til brugen af deres personlige kendetegn.

På den baggrund foreslås det, at efterligninger af en udøvende kunsters fremførelse af et litterært eller kunstnerisk værk eller af en artists præstation, som defineret i den foreslåede § 65 a, som udgangspunkt ikke må tilgængeliggøres for almenheden, som defineret i § 2, stk. 3 og 4.

I beskyttelsen af den udøvende kunstners fremførelse af et litterært eller kunstnerisk værk eller artistens præstation vil der ligge en beskyttelse af kunstneren eller artistens stemme, udseende og andre fysiske, personlige kendetegn. Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 8, og bemærkningerne hertil.

Rækkevidden af den foreslåede bestemmelse vil være begrænset på primært to måder. Dels vil det alene være digitalt genererede efterligninger af fremførelser eller præstationer, der er virkelighedsnære, og som derved vil være egnede til at fremkalde en forvekslingsrisiko med f.eks. en musikers stemme eller en skuespillers udseende m.v., der vil blive omfattet af bestemmelsen. I det omfang at efterligningen er tydeligt mærket som genereret kunstigt eller manipuleret, vil forvekslingsrisikoen formentlig være lavere. Ikke-digitalt genererede efterligninger, som f.eks. livekoncerter med fysiske personer, der har dannet et look- og/eller sound-alike-bands vil således ikke være omfattet af bestemmelsen. Dels er det alene digitale efterligninger, der gøres tilgængelige for almenheden, jf. ophavsretslovens § 2, stk. 3 og 4, der vil blive omfattet af bestemmelsen. Fremstillingen af efterligninger vil således ikke blive beskyttet efter bestemmelsen, da det vurderes, at det er tilgængeliggørelsen, og ikke den blotte fremstilling, hvis skadevirkning fordrer et beskyttelsesbehov.

Beskyttelsen foreslås at vare i indtil 50 år efter den udøvende kunstner eller artists dødsår. Beskyttelsestiden vil altså adskille sig fra den, der findes i § 65, stk. 2-4, idet beskyttelsen beregnes fra den udøvende kunstner eller artists dødsår, og ikke ud fra fremførelsestidspunktet, tidspunktet for udgivelse eller for offentliggørelse. Beskyttelsen foreslås at vare til 50 år efter den udøvende kunstner eller artists dødsår, da det vurderes særligt krænkende, at en kunstner eller artists personlige kendetegn anvendes til digitalt genererede efterligninger af dennes kunstneriske fremførelser eller præstation, uden at kunstneren eller artisten har givet samtykke hertil. Det vurderes desuden, at beskyttelsens udløb lettere vil kunne fastslås herved, henset til, at der ikke nødvendigvis vil være tale om en efterligning af én specifik fremførelse eller præstation, der vil kunne tidsfæstes. Der vil nok snarere være tale om en række fremførelser eller præstationer foretaget over en længere periode, der er brugt til at konstruere den virkelighedsnære digitalt genererede efterligning.

Det bemærkes, at en række bestemmelser i ophavsretslovens kapitel 1-3 gøres anvendelige på efterligningsbeskyttelsen af udøvende kunstnere og artister. Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 8, og bemærkningerne hertil.

Med forslaget lægges der endvidere op til, at ophavsretslovens § 24 b finder anvendelse ift. den foreslåede bestemmelse. Det vil medføre, at det er tilladt at anvende digitalt genererede efterligninger af udøvende kunstners fremførelser eller artisters kunstneriske præstationer uden den udøvende kunstners eller artists samtykke, når det sker med henblik på parodi, karikatur og pastiche, jf. § 24 b. Beskyttelsens omfang for så vidt angår parodier vil således svare til den eksisterende beskyttelse af udøvende kunstnere.

Krænkelser af den foreslåede bestemmelse vil medføre, at den efterlignede kunstner eller artist har krav på at få udbetalt vederlag og erstatning for den skade, som overtrædelsen har medført efter reglerne i ophavsretslovens § 83. Forslaget indebærer ingen ændringer ift. hvem, der har ret til at påtale krænkelser, og eksisterende praksis på dette område har også virkning efter forslaget er trådt i kraft. Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 13, og bemærkningerne hertil om den foreslåede ændring af § 83.

Den foreslåede bestemmelse vil blive omfattet af ophavsretslovens § 84 om tilintetgørelse mv., hvorefter retten, jf. stk. 1, ved dom kan bestemme, at eksemplarer, som krænker retten til værker eller frembringelser, der beskyttes efter §§ 65-71, skal 1) tilbagekaldes fra handelen, 2) endeligt fjernes fra handelen, 3) tilintetgøres eller 4) udleveres til forurettede. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse på materialer, redskaber el.lign., der primært har været anvendt til ulovlig fremstilling eller brug af eksemplarer af vær-

ket eller frembringelsen. Foranstaltninger efter stk. 1 skal gennemføres uden nogen form for godtgørelse til krænkeren og berører ikke en mulig erstatning til den forurettede. Foranstaltningerne skal gennemføres for krænkerens regning, medmindre særlige grunde taler herimod. Ved en dom om foranstaltninger efter stk. 1 skal retten tage hensyn til, at der skal være forholdsmæssighed mellem krænkelsens omfang og de beordrede retsmidler samt tredjemands interesser.

Krænkelser vil ikke være underlagt ophavsretslovens strafbestemmelser.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 16, og bemærkningerne hertil om den foreslåede § 86, stk. 2.

2.3. Præstationsbeskyttelse

2.1.1. Gældende ret

Ifølge § 65, stk. 1, i lov om ophavsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 1093 af 20. august 2023 (herefter ”ophavsretsloven”), må udøvende kunstners fremførelse af et litterært eller kunstnerisk værk ikke uden kunstnerens samtykke optages på bånd, film eller anden indretning, der kan gengive den, eller gøres tilgængelig for almenheden.

Heri ligger dels et krav om, at det, der fremføres, er et litterært eller kunstnerisk værk, jf. ophavsretslovens § 1, og dels et krav om, at fremførelsen foretages af en udøvende kunstner. Kravet om, at den udøvende kunstner skal fremføre et værk, medfører, at alle fremførelser eller præstationer, der ikke er af litterære eller kunstneriske værker, ikke er omfattet af bestemmelsen. Fremførelsens beskyttelse er således betinget af, at det, der fremføres opfylder de krav til originalitet m.v., for at opnå ophavsretlig beskyttelse. Fremførelsen skal derudover efter sin art være kunstnerisk, hvilket indebærer, at en rent mekanisk oplæsning eller lignende falder uden for bestemmelsen. Der er således ikke tale om en bred præstationsbeskyttelse.

Baggrunden herfor findes blandt andet i betænkning af 27. april 1961 over lovforslag om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker, der blev afgivet til lovforslag nr. 94 af 30. november 1960 om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker, hvori det anføres, at en generel inddragelse af artister under beskyttelsen blev fravalgt på grund af vanskeligheder ved en afgrænsning af begrebet ”artist”. Ifølge bemærkningerne i lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker fremsat den 15. januar 1960, jf. Folketingstidende 1959-60, tillæg A, L 146 som fremsat, spalte 2762, til den dagældende § 45 om beskyttelse af udøvende kunstnere fremgår således, at udøvende kunstnere må anses som enhver, der tolker eller levende-

gør et litterært eller kunstnerisk værk, herunder musikere, sangere, dirigenter, skuespillere og oplæsere. Det fremgår endvidere, at bestemmelsen normalt ikke kan påberåbes af artister, akrobater, tryllekunstnere, imitatorer osv.

Den internationale konvention af 26. oktober 1961 om beskyttelse af udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer samt radio- og fjernsynsforetagender udfærdiget i Rom (Romkonventionen), stiller en række minimumskrav til beskyttelsen af udøvende kunstnere. Danmark ratificerede Romkonventionen i 1964. I konventionens artikel 3, litra a, defineres udøvende kunstnere som skuespillere, sangere, musikere, dansere og andre personer som scenisk fremstiller, synger, reciterer, deklamerer, spiller eller på anden måde fremfører litterære eller kunstneriske værker. Konventionens artikel 9 giver mulighed for, at de kontraherende stater i deres lovgivning kan udvide konventionens beskyttelse til artister, som ikke fremfører litterære eller kunstneriske værker.

Udøvende kunstnere nyder endvidere beskyttelse efter WIPO-traktat af 20. december 1996 om fremførelser og fonogrammer. Danmark tiltrådte traktaten den 20. december 1996. Her defineres udøvende kunstnere i artikel 2, litra a, som skuespillere, sangere, musikere, dansere og andre personer, der spiller, synger, fremsiger, reciterer, spiller med i, fortolker eller på anden måde fremfører et litterært eller kunstnerisk værk eller folkløse.

Herudover beskyttes udøvende kunstneres rettigheder til deres audiovisuelle fremførelser i WIPO-traktaten om audiovisuelle fremførelser, der blev vedtaget i Beijing den 24. juni 2012 (Beijingtraktaten). Danmark tiltrådte traktaten den 26. juni 2012. Her defineres udøvende kunstnere i artikel 2 litra a, på samme måde som i artikel 2, litra a, i WIPO-traktaten om fremførelser og fonogrammer.

2.1.2. Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Som følge af den politiske aftale af 26. juni 2025 skal efterligningsbeskyttelsen gælde for offentlige fremførelser og præstationer, da det er vurderingen, at præstationer i takt med den teknologiske udvikling har et større beskyttelsesbehov end hidtil, jf. nedenfor. For at kunne give en fuld beskyttelse af præstationerne, foreslås det således, at indsætte en beskyttelse af artisters præstationer i de af ophavsretslovens bestemmelser, der giver de udøvende kunstnere deres rettigheder.

UDKAST

Det er Kulturministeriets vurdering, at det hverken er hensigtsmæssigt eller muligt at redefinere begrebet udøvende kunstner. Der henvises til, at definitionen på udøvende kunstner i Romkonventionens artikel 3, litra a, er gentaget og udvidet med folkløse i WIPO-traktaten om fremførelser og fonogrammers artikel 2, litra a, og at definitionen på udøvende kunstner i både Romkonventionen, i WIPO-traktaten om fremførelser og fonogrammer og i Beijingtraktaten vurderes at hænge uløseligt sammen med det at fremføre et litterært eller kunstnerisk værk eller folkløse.

Beskyttelsen af de udøvende kunstnere foreslås derfor suppleret med en beskyttelse af artisters kunstneriske præstationer i overensstemmelse med Romkonventionens artikel 9, der giver mulighed for at udvide beskyttelsen til artister. Som anført ovenfor, er det vurderingen, at den teknologiske udvikling, herunder senest udviklingen af kunstig intelligens-systemer, medfører et nyt beskyttelsesbehov for artisters præstationer, f.eks. når der fremføres en sang eller et skuespil, som er genereret ved hjælp af kunstig intelligens, i det der således ikke nødvendigvis fremføres et værk i ophavsretlig forstand, hvormed beskyttelsen som udøvende kunstner forsvinder.

Kulturministeriet vurderer på den baggrund, at § 65 fremover ikke blot skal rumme en beskyttelse af udøvendes kunstneres fremførelser af værker, men at bestemmelsen også skal rumme en beskyttelse af fremførelser, der ikke er fremførelser af værker. Hermed sikres artisterne en fuld beskyttelse af præstationer og dermed gives f.eks. artister også ret til deres egen præstation/kunstneriske fremførelse, uanset om det er knyttet til et værk eller ej.

Kulturministeriet bemærker, at der kan være afgrænsningsvanskeligheder ved vurderingen af, hvad der anses som kunstneriske præstationer, og hvad der ikke gør. Det vil bero på en konkret vurdering, hvori det kan indgå, om der er tale om nøje tilrettelagte og gennemtænkte og/eller indøvede (koreograferede) præstationer, om præstationen kan siges at have et æstetisk eller på anden måde kunstnerisk præg, og om dette er noget, der lægges afgørende vægt på i konkurrencesituationer eller ved vurderinger af præstationen i øvrigt. Kriterierne er ikke udtømmende.

Den foreslåede tilføjelse af ”kunstnerisk” foran præstation, skal præcisere, at præstationer, der f.eks. er af ren tilfældig karakter, herunder sportslige præstationer, der alene er udtryk for tekniskfunderede til- og fravalg i præstationssituationen, og som ikke har et kunstnerisk eller æstetisk præg, ikke er omfattet af beskyttelsen. Kunstneriske præstationer omfatter såle-

des ikke rene sports- eller idrætspræstationer, der alene kan siges at være udtryk for teknisk snilde, udholdenhed eller taktik, og hvor æstetik og kunstnerisk udfoldelse ikke spiller ind på bedømmelsen eller ved udførelsen af præstationen.

Da der ikke er enighed i litteraturen eller afsagt domme på området, er det uklart om ikke-menneskeskabte frembringelser, herunder computergenererede frembringelser, kan anses som værker. Det er således tilsvarende uklart om en fremførelse heraf vil kunne opnå beskyttelse efter den gældende § 65.

Artister vil skulle forstås som skuespillere, sangere, musikere, dansere og andre personer som scenisk fremstiller, synger, reciterer, deklamerer, spiller eller på anden måde optræder med kunstneriske præstationer. Personkredsen vil ligge tæt op ad den personkreds, der er omfattet af begrebet udøvende kunstner. Ved udøvende kunstnere forstås personer, der fremfører litterære eller kunstneriske værker, mens der ved artister forstås personer, der optræder med kunstneriske præstationer. Kunstneriske præstationer vil adskille sig fra fremførelser af litterære og kunstneriske værker ved, at der hertil ikke stilles krav om værksfremførelse. Præstationer af andet end værker, jf. ophavsretslovens § 1, vil også nyde beskyttelse efter den foreslåede bestemmelse.

3. Forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) artikel 10, stk. 1, har enhver ret til ytringsfrihed. Artikel 10 omfatter udtrykkeligt såvel ytringer i form af oplysninger om faktiske forhold som tilkendegivelser af personlige meninger.

Retten til ytringsfrihed er imidlertid ikke absolut. Der kan foretages indgreb i ytringsfriheden, hvis indgrebet er foreskrevet ved lov og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, territorial integritet eller offentlig tryghed, for at forebygge uorden eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden, for at beskytte andres gode navn og rygte eller rettigheder, for at forhindre udspredelse af fortrolige oplysninger eller for at sikre domsmagtens autoritet og upartiskhed, jf. artikel 10, stk. 2.

Det bemærkes, at offentliggørelse for almenheden af virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger af en fysisk persons personlige, fysiske kendetegn vil kunne udgøre en ytring omfattet af EMRK, artikel 10, stk. 1.

UDKAST

Det foreslåede forbud skal således kunne begrundes i et legitimt hensyn og være nødvendigt i et demokratisk samfund, jf. EMRK artikel 10, stk. 2.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (Menneskerettighedsdomstol) ses ikke at have afsagt domme, som direkte forholder sig til regulering af virkelighedsnære digitalt generede efterligninger af en fysisk persons fysiske kendetegn.

Det bemærkes i den forbindelse, at Menneskerettighedsdomstol i flere sager har forholdt sig generelt til rammerne for indgreb i ytringer, som har et kunstnerisk element. Beskyttelsen i EMRK artikel 10, stk. 1, omfatter bl.a. frihed til at fremkomme med kunstneriske udtryk, navnlig når det drejer sig om retten til at modtage og videregive informationer og ideer, der giver mulighed for at tage del i en offentlig udveksling af kulturelle, politiske og sociale informationer og ideer af enhver art, jf. bl.a. Menneskerettighedsdomstolens dom af 24. maj 1988 i sagen Müller, m.fl., mod Schweiz, pr. 27, samt Menneskerettighedsdomstolens dom af 8. juli 1999 i sagen Karatas mod Tyrkiet, pr. 49.

EMRK artikel 10, stk. 1, beskytter i den forbindelse ikke kun indholdet af de udtrykte ideer og informationer, men også den form i hvilken de formidles, jf. bl.a. dom af 24. februar 1997 i sagen De Haes og Gijssels mod Belgien, pr. 48.

Endelig har det i forbindelse med indgreb i den kunstneriske ytringsfrihed, som sker af hensyn til andres rettigheder, herunder fordi kunstværket benytter karikatur, satire eller andet for at udtrykke kritik af andres handlinger eller holdninger, betydning, hvem der er genstand for kritikken, idet visse personer på grund af hverv eller position må tåle større grad af kritik, jf. bl.a. Menneskerettighedsdomstolens dom af 25. januar 2007 i sagen Vereinigung Bildender Künstler mod Østrig, pr. 32-39.

Der er ved vurderingen af, om det foreslåede forbud varetager et anerkendelsesværdigt formål og er nødvendigt i et demokratisk samfund, lagt vægt på, at forbuddet overordnet har til formål at sikre, at fysiske personers fysiske kendetegn ikke misbruges i virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger, herunder at disse ikke misbruges til at fremstille efterligninger, som kan være til alvorlig skade for den enkeltes eller samfundets væsentlige interesser, eller som kan frembringe konkret fare for liv eller ejendom. Det foreslåede forbud varetager således hensyn til at forebygge uorden

eller forbrydelse, samt beskytte andres gode navn og rygte eller rettigheder.

Det foreslåede forbud varetager efter regeringens opfattelse således saglige formål, der kan begrunde et indgreb i ytringsfriheden.

Det er endvidere regeringens opfattelse, at det foreslåede generelle forbud ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at varetage disse hensyn, idet forbuddet alene omfatter virkelighedsnære digitale efterligninger, hvor der er en forvekslingsrisiko, og som ikke hovedsageligt er udtryk for karikatur mv.

Ministeriet har desuden lagt vægt på, at der med den foreslåede ordning lægges op til væsentlige undtagelser fra det foreslåede forbud mod offentliggørelse for almenheden, hvis offentliggørelsen af den virkelighedsnære digitalt genererede efterligning hovedsagelig må siges at være udtryk for karikatur, satire, parodi, pastiche, magtkritik, samfundskritik, m.v. Derved varetages hensynet til, at der ikke gøres unødigt indgreb i ytringsfriheden, herunder den kunstneriske ytringsfrihed.

Ministeriet har endvidere lagt vægt på, at der med fremkomsten af muligheden for at producere virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger, som indeholder fysiske personers fysiske kendetegn, på kort tid er sket et markant skifte i, hvad det er muligt for enkelte eller få personer at producere, idet disse nu kan frembringe efterligninger, som indebærer en forvekslingsrisiko med virkeligheden. Dette skifte åbner op for, at enkelte eller få personer let og hurtigt kan producere efterligninger, som vil kunne fremkalde reel fare for enkeltpersoner eller for samfundet.

På denne baggrund er det vurderingen, at den foreslåede ordning kan gennemføres inden for rammerne af EMRK artikel 10.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vurderes ikke at have væsentlige økonomiske eller implementeringsmæssige konsekvenser for det offentlige.

Det er Kulturministeriets vurdering, at indsættelsen af en hjemmel til at fastsætte regler om digital kommunikation med Ophavsretslicensnævnet som foreslået i § 47, stk. 4, i videst muligt omfang lever op til principperne for digitaliseringsklar lovgivning.

Efter princip 1 bør lovgivningen være enkel og klar, så den er let at forstå for borgere og virksomheder. Kulturministeriet vurderer, at lovforslaget er i overensstemmelse med dette princip.

Efter princip 2 skal lovgivningen understøtte, at der kan kommunikeres digitalt med borgere og virksomheder. Kulturministeriet vurderer, at lovforslaget er i overensstemmelse med dette princip, da der med lovforslaget vil blive indsat hjemmel til digital kommunikation med Ophavsretslicensnævnet, herunder at der anvendes bestemte it-systemer, særlige digitale formater og skemaer og den til enhver tid gældende eID-løsning.

Efter princip 3 bør lovgivningen understøtte, at administrationen af lovgivningen kan ske helt eller delvist digitalt og under hensyntagen til borgernes og virksomhedernes retssikkerhed. Kulturministeriet vurderer, at lovforslaget lever op til princippet, idet sagsbehandling ikke er underlagt generel automatisering. Der indføres alene en hjemmel til, at der kan fastsættes regler om digital kommunikation med Ophavsretslicensnævnet.

Efter princip 4 bør fagministeriet overveje, om der i stedet for at indføre nye indberetningskrav kan trækkes på data fra eksisterende offentlige registre som grundlag for administrationen af lovgivningen. Efter princippet bør begreber og data så vidt muligt genbruges på tværs af myndigheder. Princippet vurderes ikke at have relevans ift. nærværende lovforslag, da der ikke hermed indføres indberetningskrav.

Efter princip 5 forudsætter en høj grad af digitalisering, at datasikkerhed prioriteres højt af myndighederne.

Ophavsretslicensnævnet sekretariat betjenes af Slots- og Kulturstyrelsen, og styrelsen vil derfor være dataansvarlige for de personoplysninger, der måtte komme ind ved kommunikationen med klagere og indklagede ved nævnet. Behandling af oplysningerne sker i henhold til de krav, der fremgår af databeskyttelseslovgivningen. Kulturministeriet vurderer derfor, at lovforslaget lever op til princip 5.

Efter princip 6 bør offentlige myndigheder i det omfang, det er muligt og hensigtsmæssigt, anvende eksisterende offentlig infrastruktur, så der sikres størst muligt genbrug og sammenhæng på tværs. Kulturministeriet vurderer, at lovforslaget er i overensstemmelse med dette princip, da det i hjemlen ikke angår kommunikation via en specifik offentlig infrastruktur, og

Slots- og Kulturstyrelsen vil derfor kunne anvende de systemer, der i forvejen bruges i forbindelse med betjeningen af andre nævn under styrelsen.

Efter princip 7 bør der ved udarbejdelse af lovgivningen tages højde for muligheden for efterfølgende kontrol samt forebyggelse af svig. I den foreslåede bestemmelse gives der hjemmel til at fastsætte regler om at anvende den til enhver tid gældende eID-løsning, hvis dette vurderes nødvendigt. Kulturministeriet vurderer derfor, at lovforslaget lever op til princip 7.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ikke økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- eller naturmæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke bestemmelser, der gennemfører EU-retlige forpligtelser.

Lovforslaget indeholder dog bestemmelser, der relaterer sig til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2019/790 af 17. april 2019 om ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale indre marked, nærmere bestemt artikel 17, der er gennemført i ophavsretslovens § 52 c.

Forslaget til § 65 a indebærer, at der indføres en national særregel, og af det foreslåede stk. 3 til bestemmelsen, fremgår det bl.a., at ophavsretslovens § 52 c skal finde tilsvarende anvendelse for § 65 a. § 52 c gennemfører artikel 17 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2019/790 af 17. april 2019 om ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale indre marked, og forslaget går derved videre end kravene i direktiv 2019/790 af 17. april 2019.

Lovforslaget kan udgøre regulering af digitale tjenester. Lovforslaget vil derfor blive notificeret i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535 af 9. september 2015 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester (kodifikation).

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 7. juli 2025 til den 21. august 2025 (45 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Datatilsynet, Digitaliseringsstyrelsen, DSA-tilsynet, Færøernes Hjemmestyre, Grønlands Landsstyre, Medierådet for Børn og Unge, Ophavsretslicensnævnet og Rigsrevisionen.

Advokatrådet, Allente, ANGI Nordic, Billedkunstnernes Forbund, Brancheforeningen for Undervisningsmidler, Copydan AVU-medier, Copydan KulturPlus, Tekst & Node, Copydan Verdens TV, Create Denmark, Creative Commons Danmark, Dansk Artist Forbund, Dansk Erhverv, Dansk Filmfotograf Forbund, Dansk Forfatterforening, Dansk Fotografisk Forening, Dansk Industri, Dansk IT, Dansk Iværksætter Forening, Dansk Journalistforbund, Dansk Kapelmesterforening, Dansk Komponistforening, Dansk Kunstnerråd, Dansk Musiker Forbund, Dansk Skuespillerforbund, Dansk Solistforbund, Dansk Scenekunst, Danske Advokater, Danske Annoncører og Markedsførere, Danske Billedautorer, Danske Billedkunstneres Fagforening, Danske Dramatikeres Forbund, Danske Filminstruktører, Danske Forlag, Danske Jazz-, Beat- og Folkemusikautorer, Danske Mediedistributører, Danske Medier, Danske Populærautorer, Danske Reklamebureauers Branche forening, Danske Skønlitterære Forfattere, Danske Tegneserieskabere, Danske Uafhængige Pladeselskaber (DUP), Danske Universiteter, Den Danske Boghandlerforening, Design Denmark, Det Danske Akademi, DILEM, Discovery Networks Denmark, DK 4, DPCMO, DR, Egmont Int., Facebook, Film- og TV-arbejderforeningen, Filmex, Forbrugerrådet, Forenede Danske Antenneanlæg, Foreningen af Arbejderbevægelsens Medievirksomheder, Foreningen af Danske Interaktive Medier, Foreningen af Danske Kulturtidsskrifter, Foreningen af Danske Sceneinstruktører, Foreningen af Danske Videodistributører, Foreningen af Filmudlejere i Danmark, Forfatternes Forvaltningsselskab, FTVS - Fællesrådet for tv-sendesamvirker i DK, Fællesrådet for Udøvende Kunstnere, Gold FM, Google Denmark A/S, GRAKOM, Gramex, HBO MAX, IFPI Danmark, Instagram, Institut for Menneskerettigheder, IT-Branche foreningen, IT-Politisk forening, Justitia, Kommunernes Lands-

UDKAST

forening, KODA, Kreakom, Landsforeningen til bevaring af fotografier og film, LinkedIn, MPLC Danmark A/S Musikforlæggerne, Musikproducenternes Forvaltningsorganisation (MPO), Netflix, Nordisk Copyright Bureau, Nordisk Copyright Protection, Nordisk Film, Nuuday, Nye Medier, OpenDenmark, Ophavsretligt Forum, Organisationen Danske Museer, Performex, Producent Rettigheder Danmark, Producentforeningen, Radio4, Revy Danmark, RUC, Sammenslutningen af Danske Scenografer, Sammenslutningen af Lokale radio- og tv-stationer, Sammenslutningen af Medieforskere i Danmark, Sammenslutningen af Medier i Lokalsamfundet (SAML), Samrådet for Ophavsret, Solistforeningen af 1921, Danish Voices – Speaker- og Indlæserforeningen, Spotify, STOF A/S, Teleindustrien (TI), Telenor, TikTok, TV 2/Bornholm, TV 2/DANMARK A/S, TV 2/Fyn, TV 2/Kosmopol, TV 2/Midtvest, TV 2/Nord, TV 2/Syd, TV 2/Øst, TV 2/Østjylland, UBOD, UBVA-sekretariatet, Viaplay, VISDA og WAOO.

11. Sammenfattende skema		
	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen

UDKAST

Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	<p>Lovforslaget indeholder ikke bestemmelser, der gennemfører EU-retlige forpligtelser.</p> <p>Lovforslaget indeholder bestemmelser, der relaterer sig til EU-regulering, herunder bl.a. ophavsretslovens § 52 c, der gennemfører artikel 17 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2019/790 af 17. april 2019 om ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale indre marked.</p>	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	<p>Nej</p> <p style="text-align: center;">X</p>

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

En række af lovens gældende bestemmelser regulerer og anvender betegnelsen udøvende kunstnere.

Det foreslås, at der overalt i loven efter »udøvende kunstnere« indsættes: »eller artister«, og efter, »udøvende kunstner«: »eller artist«, »udøvende kunstneres«: »eller artisters«.

Med forslaget vil en række af lovens bestemmelser udvides fra alene at regulere udøvende kunstnere til også at regulere artisters kunstneriske præstationer.

Det foreslåede skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 4, om at ændre § 65, så den heraf følgende beskyttelse af udøvende kunstnere udvides til også at omfatte artisters kunstneriske præstationer.

Ændringerne i bestemmelserne og overskrifterne til bestemmelserne vil medføre, at artister, der optræder med kunstneriske præstationer sidestilles med udøvende kunstnere, således at præstationer af frembringelser, der ikke kan anses for at have værkshøjde, også kan beskyttes efter ophavsretsloven.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets afsnit 2.3. og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 4-7.

Til nr. 2

Ifølge § 47, stk. 2, i ophavsretsloven, kan Ophavsretslicensnævnet træffe afgørelse i henhold til § 11 c, stk. 3, § 13, § 13 a, stk. 5, § 14, § 16 b, § 17 d, stk. 3, § 18, stk. 1, § 24 a, § 29 a, stk. 3, § 30, § 35, stk. 7, § 48, stk. 1 og 2, § 51, stk. 2, § 52 a, stk. 8, § 52 b, stk. 4, § 52 c, stk. 6, § 55 b, § 68, § 75 a, stk. 3, og § 75 d. Det er således tvister omfattet af disse bestemmelser, som nævnet er tillagt kompetence til at træffe afgørelse i. Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Det følger af § 67 a, stk. 3, at tvister om oplysningspligten efter denne bestemmelse af enhver af parterne kan indbringes for Ophavsretslicensnævnet, jf. § 47, stk. 2.

Det foreslås, at der i § 47, stk. 2, efter »§ 55 c,« indsættes »§ 67 a, stk. 3,«.

Den foreslåede ændring vil være af ren lovteknisk karakter med henblik på, at § 47, stk. 2, skal stemme overens med det, der følger af § 67 a, stk. 3. Ved indførelsen af § 67 a i ophavsretsloven ved lov nr. 145 af 20. marts 2024, havde Kulturministeriet ved en fejl undladt at ændre § 47, stk. 2, så det også heraf fremgik, at Ophavsretslicensnævnet kunne træffe afgørelse i henhold til § 67 a, stk. 3.

Ændringen vil medføre, at det nu også følger af § 47, stk. 2, der angiver hvilke bestemmelser, Ophavsretslicensnævnet kan træffe afgørelse i henhold til, at nævnet vil kunne træffe afgørelse om tvister efter § 67 a, stk. 3.

Til nr. 3

De gældende regler i ophavsretsloven indeholder ikke regler om digital kommunikation eller hjemmel til at fastsætte regler herom.

Det foreslås, at der indsættes et nyt *stk. 4* til § 47, hvorefter Kulturministeren kan fastsætte regler om digital kommunikation med nævnet, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og skemaer og den til enhver tid gældende nationale eID-løsning el.lign.

Den foreslåede bestemmelse vil give hjemmel til, at ministeren kan fastsætte regler om digital kommunikation med Ophavsretslicensnævnet, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og skemaer og den til enhver tid gældende nationale eID-løsning el.lign.

Til nr. 4

Det følger af § 65, stk. 1, at en udøvende kunstners fremførelse af et litterært eller kunstnerisk værk ikke uden kunstnerens samtykke må 1) optages på bånd, film eller anden indretning, der kan gengive den, eller 2) gøres tilgængelig for almenheden.

Rom-konventionens artikel 9 giver mulighed for, at de kontraherende stater i deres lovgivning kan udvide konventionens beskyttelse af udøvende kunstnere til artister, som ikke fremfører litterære eller kunstneriske værker.

Det foreslås, at der i § 65, *stk. 1*, efter »værk« indsættes »eller en artists kunstneriske præstation,«.

Den foreslåede ændring vil medføre, at stk. 1 udvides til også at omfatte en beskyttelse af artisters kunstneriske præstationer. Herved vil artister blive

givet samme rettigheder som udøvende kunstnere, når deres kunstneriske præstationer optages på bånd, film eller anden indretning, der kan gengive den, eller gøres tilgængelig for almenheden. Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger for nærmere om definitionen af begrebet kunstnerisk præstation.

Den foreslåede ændring vil indebære, at det vil kræve samtykke fra artisten, hvis deres præstation skal optages eller gøres tilgængeligt for almenheden.

Til nr. 5

Det følger af § 65, stk. 2, at en fremførelse, der er optaget som anført i bestemmelsens stk. 1, nr. 1, ikke uden den udøvende kunstners samtykke må eftergøres eller gøres tilgængelig for almenheden, før 50 år er forløbet efter udgangen af det år, da fremførelsen fandt sted.

Det foreslås, at der i § 65, stk. 2, efter »fremførelsen« indsættes »eller præstation«.

Den foreslåede ændring vil medføre, at stk. 2 udvides til også at omfatte en beskyttelse af artisters kunstneriske præstationer. Herved gives artister samme rettigheder som udøvende kunstnere ift. at optagelser omfattet af stk. 1, nr. 1, ikke uden artistens samtykke må eftergøres eller gøres tilgængelige for almenheden før 50 år er forløbet efter udgangen af det år, da deres kunstneriske præstation fandt sted.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets afsnit 2.3.

Til nr. 6

Det følger af ophavsretslovens § 65, stk. 3, at hvis en optagelse af en fremførelse, jf. stk. 1, nr. 1, som ikke er en lydoptagelse, bliver udgivet eller offentliggjort inden for tidsrummet nævnt i stk. 2, varer beskyttelsen, indtil 50 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor den første udgivelse eller offentliggørelse fandt sted, afhængigt af hvilket tidspunkt der er det første.

Det foreslås, at der i § 65, stk. 3, indsættes »eller præstation« efter »en fremførelse«.

Den foreslåede ændring vil medføre, at bestemmelsen udvides til også at omfatte en beskyttelse af artisters kunstneriske præstationer. Herved vil en optagelse, som ikke er en lydoptagelse, af en artists kunstneriske præstati-

on, hvis optagelsen er blevet udgivet eller offentliggjort inden for 50 år, blive beskyttet indtil 50 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor den første udgivelse eller offentliggørelse fandt sted, alt efter hvilket tidspunkt der er det første.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af den foreslåede ændring af § 65, stk. 1 (lovforslagets § 1, nr. 4).

Der henvises i øvrigt til lovforslagets afsnit 2.3. og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 4.

Til nr. 7

Det følger af ophavsretslovens § 65, stk. 4, at hvis en lydoptagelse af en fremførelse, bliver udgivet eller offentliggjort inden for tidsrummet nævnt i stk. 2, dvs. inden 50 år efter udgangen af det år, da fremførelsen fandt sted, varer beskyttelsen dog indtil 70 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor den første udgivelse eller offentliggørelse fandt sted, afhængigt af, hvilket tidspunkt der er det første.

Det foreslås, at der i § 65, *stk. 4*, indsættes »eller præstation,«.

Ændringen vil medføre, at bestemmelsen udvides til også at omfatte en beskyttelse af artisters kunstneriske præstationer. Herved vil beskyttelsen af en lydoptagelse af en artists kunstnerisk præstation, jf. § 65, stk. 1, nr. 1, hvis den bliver udgivet eller offentliggjort inden for det tidsrum, der er nævnt i § 65, stk. 2, vare indtil 70 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor den første udgivelse eller offentliggørelse fandt sted, alt efter hvilket tidspunkt der er det første.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af den foreslåede ændring af § 65, stk. 1 (lovforslagets § 1, nr. 4).

Der henvises i øvrigt til lovforslagets afsnit 2.3. og til lovforslagets § 1, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 8

I ophavsretsloven gælder der i dag en efterligningsbeskyttelse af værker, jf. lovens § 2, stk. 1. Derimod gælder der ikke en efterligningsbeskyttelse for de udøvende kunstnere. Ophavsretsloven indeholder hverken en beskyttelse af artisters præstationer eller efterligninger heraf.

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse som ophavsretslovens § 65 a, hvorefter virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger af en udøvende kunstner eller artists kunstneriske præstation ikke må gøres tilgængelig for almenheden uden den udøvende kunstners eller artists samtykke. Den foreslåede ændring vil medføre en beskyttelse af den udøvende kunstnerne eller artists fysiske kendetegn, herunder stemme, med henvisning til, at en udøvende kunstners fremførelse og en artists præstation er uløseligt forbundet med deres stemmer og udseende. Eksempelvis vil en digitalt genereret efterligning af en forfatters bogoplæsning være omfattet af bestemmelsen.

Den udøvende kunstners stemme m.v. vil dog kun være beskyttet efter den foreslåede § 65 a, i det omfang, der er tale om en digitalt genereret virkelighedsnær efterligning af enten en udøvende kunstner, der fremfører et litterært eller kunstnerisk værk eller af en artists præstation. Digitalt genererede efterligninger af f.eks. et tv-interview af den udøvende kunstner som privatperson, der ikke kan siges at udgøre en fremførelse af et litterært eller kunstnerisk værk, vil således ikke være beskyttet af den foreslåede bestemmelse. Det samme gælder digitalt genererede efterligninger af artister som privatpersoner. En sådan efterligning vil efter omstændighederne i stedet kunne være omfattet af den foreslåede § 73 a om beskyttelse af personlige kendetegn (lovforslagets § 1, nr. 10), hvis de øvrige betingelser herfor er opfyldt.

En digitalt genereret efterligning af en udøvende kunstners fremførelse eller en artists præstation vil være virkelighedsnær, hvis den er egnet til at fremkalde en forvekslingsrisiko med fremførelse af et litterært eller kunstnerisk værk udført af den udøvende kunstner eller en kunstnerisk præstation foretaget af en artist.

Begrebet digitalt genereret skal forstås bredt som alt, der er genereret ved brug af teknologiske hjælpemidler. Formuleringen vil derfor både omfatte efterligninger, der er genereret ved hjælp af sofistikerede teknologiske hjælpemidler, som kunstig intelligens, og efterligninger, der er genereret ved brug af mindre sofistikerede teknologiske redigeringsværktøjer. Det afgørende er, om den digitalt genererede efterligning vurderes at være virkelighedsnær. Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 8, og bemærkningerne hertil.

Det vil være en betingelse for, at en virkelighedsnær, digitalt genereret efterligning er beskyttet efter den foreslåede bestemmelse, at der er tale om

en efterligning af en fremførelse af et litterært eller kunstnerisk værk eller kunstneriske præstationer. Der henvises i øvrigt til lovforslagets afsnit 2.3.

Et samtykke efter den foreslåede bestemmelse vil skulle opnås efter samme praksis som gælder efter § 65. Der ændres således ikke ved den gældende praksis for, hvornår det foreligger et samtykke på det ophavsretslige område.

Efter den foreslåede *stk. 2* varer beskyttelsen i *stk. 1*, indtil 50 år er forløbet efter den udøvende kunstner eller artists dødsår.

Beskyttelsestiden vil altså adskille sig fra § 65, *stk. 2-4*, idet beskyttelsen beregnes fra den udøvende kunstners eller artists dødsår, og ikke ud fra fremførelsestidspunktet, tidspunktet for udgivelse eller for offentliggørelse. Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Af den foreslåede *stk. 3* fremgår, at bestemmelserne i § 2, *stk. 3* og 4, §§ 3, 11, 13, 13 a, 16 a, 16 c-16 f og 17-17 b, § 17 c, *stk. 2, 3* og 4, §§ 17 d-17 e, § 18, *stk. 1* og 2, § 19, *stk. 1* og 2, og §§ 21-23, 24 b, 25, 25 a, 27, 28, 30 a, 33, 34, 35, §§ 49, 50-57, 58 a, 61 og 62 finder tilsvarende anvendelse på digitale virkelighedsnære efterligninger af udøvende kunstneres fremførelser eller af artisters kunstneriske præstationer.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at en række bestemmelser i ophavsretslovens kapitel 1-3 gøres anvendelige på efterligningsbeskyttelsen af udøvende kunstnere og artister. Udøvende kunstnere og artister, der bliver efterlignet ved brug af digitale værktøjer, vil altså kunne få en beskyttelse, lig den en ophaver ville have, ved en tilsvarende udnyttelse eller krænkelse af deres værk, jf. henvisningen til ophavsretslovens § 2, *stk. 3* og 4 og § 3. Dette gælder imidlertid ikke beskyttelsen af eksemplarfremstilling, da den foreslåede regel alene foreslås at gælde for virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger, der gøres tilgængelige for almenheden. Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2. i lovforslags almindelige bemærkninger, samt til bemærkningerne til *stk. 1* ovenfor.

Herudover vil henvisningerne i den foreslåede § 65 a, *stk. 3*, til bestemmelserne i kapitel 2 medføre indskrænkninger i den udøvende kunstner eller artists eneret til at gøre digitalt, genererede efterligninger tilgængelige for almenheden, uden at der er givet samtykke hertil. Henvisningen i den foreslåede § 65 a, *stk. 3*, til bestemmelserne i ophavsretslovens kapitel 3 vil medføre, at overdragelsen af eneretten til tilgængeliggørelse af virke-

lighedsnære digitalt genererede efterligninger reguleres efter de respektive bestemmelser, der henvises til. Det vil medføre, at de fælles bestemmelser for aftalelicens, reglerne om licensering og reglerne om brugernes rapporteringsforpligtelser til den kollektive forvaltningsorganisation finder tilsvarende anvendelse for den foreslåede bestemmelse. Herudover vil reglerne om ophavsrettens overgang til andre, reglerne om ændringer af værket og videreoverdragelse af ophavsretten og reglerne om ophaverens krav på årlig afregning, når vederlaget er fastsat som royalties og de om den kontrolindsigt, ophaveren har hermed, finde tilsvarende anvendelse. Ydermere vil det medføre, at reglerne om aftaler om indspilning af film og reglerne om arv og kreditorforfølgning også vil finde tilsvarende anvendelse.

§ 52 c om onlinedelingstjenesters ansvar for ophavsretskrænkelser på deres platform vil finde tilsvarende anvendelse for den foreslåede bestemmelse.

Det vurderes hensigtsmæssigt at lade den foreslåede bestemmelse omfatte af reglerne om aftalelicens, da det forventes, at der vil kunne opstå de samme problemer ved masseudnyttelse, der også gør sig gældende for bl.a. § 65, som den foreslåede regel til dels spejler, at individuel klarering vil blive uforholdsmæssig vanskelig. De rettigheder, der vil følge med den foreslåede bestemmelse vil derfor skulle forvaltes kollektivt.

Til nr. 9

§ 68 er en indskrænkning i de udøvende kunstneres enerettigheder efter § 65, stk. 2-4, til lydoptagelser af deres fremførelser og fonogramproducenternes rettigheder efter § 66, stk. 1.

Det følger af § 68, stk. 1, at uanset bestemmelserne i § 65, stk. 2-4, og § 66, stk. 1, må udgivne lydoptagelser anvendes til radio- og fjernsynsudsendelse og til andre offentlige fremførelser. Bestemmelsen i 1. pkt. finder ikke anvendelse på offentlig fremførelse i form af tilrådighedsstillelse af udgivne lydoptagelser på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt, jf. § 2, stk. 4, nr. 1, 2. led.

Det foreslås, at der i § 68, *stk. 1*, efter »§ 65, stk. 2-4,« indsættes »§ 65 a, stk. 1-2«.

Ændringen vil medføre, at den foreslåede § 65 a vil blive omfattet af anvendelsesområdet for § 68, hvorefter eneretten i den foreslåede § 65 a indskrænkes for så vidt angår udgivne lydoptagelser af efterligninger af virke-

lighedsnære digitalt genererede efterligninger af en udøvende kunstner eller artists kunstneriske præstation.

Til nr. 10

I den gældende ophavsretslov er der ikke regler om beskyttelse af fysiske personers personlige fysiske kendetegn.

Efter straffelovens § 264 e straffes for identitetsmisbrug med bøde eller fængsel indtil 6 måneder den, der uberettiget 1) anvender oplysninger om en anden person, herunder cpr-nummer, navn og billede, til på utilbørlig vis at udgive sig for at være denne person eller 2) videregiver materiale, hvor der er gjort brug af oplysninger om en anden person, herunder cpr-nummer, navn og billede, til på utilbørlig vis at manipulere denne persons fremtræden straffes med bøde eller fængsel.

Straffeloven indeholder desuden bestemmelser, der beskytter mod ærekrænkelser, jf. lovens §§ 267 og 268.

Markedsføringslovens § 3, stk. 1, yder i visse tilfælde beskyttelse mod kommerciel anvendelse af personbilleder, der er brugt uden samtykke.

Dansk ret indeholder desuden almindelige retsgrundsætninger om anvendelse af personbilleder. Heraf følger dels, at kommerciel anvendelse af en persons billede ikke må finde sted uden den pågældendes tilladelse, og at offentligt kendte personer efter omstændighederne kan være berettiget til godtgørelse for tort, hvis offentliggørelse af et billede af vedkommende udgør en retsstridig krænkelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.1. i lovforslaget.

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse som ophavsretslovens § 73 a, stk. 1, hvorefter virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger af en fysisk persons personlige, fysiske kendetegn ikke må gøres tilgængelig for almenheden uden den efterlignede persons samtykke.

Den foreslåede bestemmelse omfatter således efterligninger af en fysisk persons personlige, fysiske kendetegn, som ikke er omfattet af anvendelsesområdet for den foreslåede § 65 a (lovforslagets § 1, nr. 8), der alene vedrører efterligninger af en udøvende kunstners fremførelse eller artists kunstneriske præstation.

Ved virkelighedsnær forstås, at efterligningen skal være egnet til at fremkalde en forvekslingsrisiko med den efterlignede person. I det omfang at efterligningen er tydeligt mærket som genereret kunstigt eller manipuleret, vil der som det helt klare udgangspunkt ikke være en forvekslingsrisiko.

Såfremt det vurderes, at den digitalt generede efterligning af en fysisk persons personlige, fysiske kendetegn er egnet til at fremkalde en forvekslingsrisiko, vil tilgængeliggørelsen for almenheden ikke være tilladt, medmindre der er givet samtykke fra den efterlignede, jf. dog det foreslåede stk. 2.

Digitalt genereret skal forstås bredt, og vil omfatte alt, der er genereret ved brug af teknologiske hjælpemidler. Begrebet omfatter både efterligninger, der er genereret ved hjælp af sofistikerede teknologiske hjælpemidler, som kunstig intelligens, og efterligninger, der er genereret ved brug af mindre sofistikerede teknologiske redigeringsværktøjer.

Ved personlige, fysiske kendetegn forstås de egenskaber og karakteristika, som kendetegner en person og er unikke for den enkelte person. Dette kan være udseende, stemme, bevægelser m.v. som tilsammen udgør den personlige identitet, som indebærer at en person genkendes. Enkeltdelene af de personlige kendetegn foreslås beskyttet forudsat, at en efterligning indeholdende enkeltdelene i sig selv vil være egnet til at skabe forvekslingsrisiko med den pågældende person. Det forudsættes, at der er tale om en efterligning af en fysisk person. Den foreslåede bestemmelse beskytter således ikke efterligninger af juridiske personers forretningskendetegn som f.eks. virksomhedsnavn, varemærke m.v.

Det vil alene være en overtrædelse af den foreslåede bestemmelse, at gøre digitalt genererede efterligninger tilgængelige for almenheden, som defineret i ophavsretslovens § 2, stk. 3 og 4. Heri ligger modsætningsvis, at der ikke er noget til hinder for at virkelighedsnære digitalt generede efterligninger gøres tilgængeligt inden for privatsfæren, eksempelvis til en fest i privat regi.

Da personlige kendetegn er tæt forbundet med ens person, foreslås det, at området ikke vil kunne aftaledækkes ved aftalelicens.

Et samtykke vil foreligge, når der er tale om en frivillig, specifik, informeret og utvetydig viljeserklæring, hvorved den person, hvis personlige, fysiske kendetegn efterlignes, ved erklæring eller klar bekræftelse indvilliger i,

at en digitalt genereret efterligning med deres kendetegn må gøres tilgængelig for almenheden.

Der vil ikke gælde særlige krav til en tilbagekaldelse af samtykke. Såfremt den efterlignede tilbagekalder sit samtykke til, at virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger af en fysik persons fysiske personlige kendetegn må tilgængeliggøres for almenheden, vil tilbagekaldelsen medføre, at der ikke fra tilbagekaldelsestidspunktet må ske tilgængeliggørelse for almenheden af efterligninger. Tilbagekaldelsen vil dog ikke kunne påvirke den tilgængeliggørelse for almenheden, der allerede er foretaget. Eksempelvis vil tilbagekaldelsen ikke påvirke virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger, der er tilgængeliggjort, f.eks. ved at være blevet delt på et socialt medie, før samtykket blev trukket tilbage, men tilbagetrækning af samtykket vil betyde, at yderligere tilgængeliggørelse, f.eks. gen- eller videredeling af efterligningen på sociale medier, vil udgøre en krænkelse af den foreslåede bestemmelse.

Det er den, der tilgængeliggør den virkelighedsnære digitalt genererede efterligning for almenheden, der skal bevise, at der foreligger samtykke fra den efterlignede.

Det foreslås i *stk. 2*, at *stk. 1* ikke omfatter virkelighedsnære digitalt genererede efterligning af en persons personlige, fysiske kendetegn, der hovedsageligt er udtryk for karikatur, satire, parodi, pastiche, magtkritik eller samfundskritik o.l., medmindre efterligningen udgør misinformation, som konkret kan medføre alvorlig fare for andres rettigheder eller væsentlige interesser.

Virkelighedsnære digitalt genererede efterligninger af personlige kendetegn, der hovedsageligt er udtryk for karikatur, satire, parodi, pastiche, magtkritik eller samfundskritik o.l., vil med den foreslåede bestemmelse som udgangspunkt ikke være omfattet af bestemmelsens *stk. 1*.

Med karikatur, satire, parodi, pastiche, magtkritik eller samfundskritik o.l. forstås, at efterligningen er et klart udtryk for humor, underholdning eller latterliggørelse ved, at der f.eks. er gjort brug af ironi, sarkasme, tydelig overdrivelse eller underdrivelse, sammenligninger, intertekstualitet eller tvetydighed som virkemiddel til at opnå en komisk effekt.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* har til formål at sikre, at den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* alene omfatter offentliggørelse, som der i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, herunder navnlig

EMRK art. 10, kan gøres indgreb i. Det forudsættes således også, at den foreslåede bestemmelse skal fortolkes og anvendes i overensstemmelse hermed.

Efterligninger, der indeholder elementer af karikaturer mv. vil efter omstændighederne, herunder afhængig af deres indhold og den kontekst, hvori de er fremsat, kunne være omfattet af det foreslåede stk. 1, hvis hovedelementet i det efterlignende ikke er udtryk for karikatur mv. Det vil bero på en konkret vurdering af efterligningen, hvorvidt der er tale om en efterligning, der hovedsageligt er udtryk for karikatur mv. Det vil navnlig være tilfældet, hvor efterligningen grundet dens virkelighedsnærhed, uanset om den indeholder et element af karikatur mv., må antages at indebære en risiko for misinformation, som kan medføre konkret alvorlig fare for andres rettigheder eller væsentlige interesser såsom liv, helbred, privatliv, renommé eller ejendom. I sådanne tilfælde vil kravet om, at det tydeligt fremgår, at der er tale om karikatur mv. være afgørende for, om efterligningen omfattes af det foreslåede stk. 3.

Det vil desuden skulle indgå i vurderingen, hvem efterligningen retter sig i mod, og hvem der er genstand for eventuel kritik, idet visse personer på grund af deres hverv eller position efter Menneskerettighedsdomstolens praksis må tåle større grad af kritik, det gælder f.eks. offentlige personer såsom politikere, fremtrædende embedsmænd og efter omstændighederne også fremtrædende erhvervsledere.

Det vil indgå i vurderingen af, om en efterligning er omfattet af den foreslåede § 73 a, stk. 2, om det er tydeligt, at der er tale om en karikatur mv. Er der tydeligvis tale om en karikatur mv., må det som det klare udgangspunkt antages, at efterligningen ikke vil være egnet til at udgøre en generel fare for krænkelse af den enkelte, som rækker udover hvad den pågældende må tåle, eller i øvrigt for, misinformation, som kan medføre konkret alvorlig fare for andres rettigheder eller væsentlige interesser såsom liv, helbred, privatliv, renommé eller ejendom.

Vurderingen vil bl.a. kunne inddrage efterligningens grafiske kvalitet, samt de ord, handlinger, genstande, lokaliteter, personer og sammenhænge i øvrigt, som optræder i efterligningen. Når der er tale om videoer, der både har en billed- og lydside, vil der skulle lægges vægt på, at det både af billede og lydsiden skal være tydeligt, at der er tale om en karikatur mv. Der henvises til, at videoer bl.a. på sociale medier, ofte ses uden lyd, eller at lydsiden af en video høres, uden at billedsiden ses.

Ved vurderingen vil der ligeledes skulle lægges vægt på, om efterligningen som følge af sit indhold, sin fremtræden, herunder forvekslingsrisiko med virkeligheden, eller andre af sine kendetegn, vil kunne medføre en generel fare for misinformation, som kan medføre konkret alvorlig fare for andres rettigheder eller væsentlige interesser såsom liv, helbred, privatliv, renommé eller ejendom. Ved misinformation forstås usande, vildledende eller fejlagtige oplysninger, der vil kunne medføre en potentiel fare for eller skade på andres liv, renommé, helbred eller ejendom.

Som eksempel kan nævnes karikaturer mv. indeholdende en virkelighedsnær digitalt genereret efterligning af rigspolitichefen, der tilskynder til selvtægt, og som gøres tilgængelig. Der vil desuden kunne være tale om misinformation, som kan medføre konkret alvorlig fare for andre rettigheder eller væsentlige interesser såsom liv, helbred, privatliv eller renommé, hvis der tilgængeliggøres en parodisk virkelighedsnær digitalt genereret efterligning af en profileret politiker, højtstående embedsmand eller i øvrigt offentligt kendt person, der f.eks. anklager en bestemt person eller gruppe af personer for en forbrydelse eller f.eks. tilskynder til selvtægt mod en konkret person eller gruppe af personer, og hvor det ikke er tydeligt, at der er tale om en parodi.

Det vil f.eks. kunne udgøre misinformation, der indebærer fare for alvorlig skade på andres ejendom, hvis der uden samtykke tilgængeliggøres et billede, der viser en virkelighedsnær digitalt genereret efterligning af en offentligt kendt person, der opfordrer til, at man foretager specifikke væsentlige økonomiske dispositioner. Ift. skade på renommé vil der skulle være tale om karikaturer mv., der kan skabe risiko for særdeles betydelig skade, herunder f.eks. medføre risiko for, at den efterlignede mister sit arbejde eller sin indkomst eller risiko for væsentlig påvirkning af den efterlignedes offentlige anseelse, f.eks. ved at den pågældende beskyldes for eller kædes sammen med ulovlige eller alment moralsk fordømte handlinger.

Risiko- og tydelighedsvurderingen vil være udslagsgivende for, hvornår en virkelighedsnær digitalt genereret efterligning vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 73, stk. 2. Jo tydeligere det er, at der er tale om karikatur, satire, parodi, pastiche, magtkritik eller samfundskritik o.l., desto mere vil det tale for, at efterligningen falder inden for anvendelsesområdet af den foreslåede stk. 2, også selvom det, som den virkelighedsnære digitalt genererede efterligning formidler, isoleret set vil kunne siges at være misinformation.

UDKAST

Det foreslås desuden i *stk. 3*, at beskyttelsen i *stk. 1* varer, indtil 50 år er forløbet efter den efterlignede persons dødsår.

Der foreslås en beskyttelsestid på 50 år efter den efterlignede persons dødsår, da det vurderes, at der herved tages hensyn til, at det kan anses som krænkende for den efterlignedes efterladte, at der i nær tidsmæssig sammenhæng med den efterlignedes død tilgængeliggøres en digitalt generede, virkelighedsnær efterligning af den afdøde, som den pågældende ikke har givet samtykke til. Heroverfor vurderes det, at beskyttelsestiden ikke bør være eviggyldig, da det vil være for indgribende i forhold til at retten til at ytre sig ved brug af digitalt genererede efterligninger. Det vurderes endelig, at den foreslåede beskyttelse i 50 år er tilstrækkelig til at undgå, at en digitalt genereret efterligning kan forårsage væsentlig skade på opfattelsen af historien i det samfund, den tilgængeliggøres i. Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.2 og afsnit 3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 11

Det fremgår af ophavsretslovens § 76, stk. 1, nr. 3, at med bøde straffes den, som forsætligt eller groft uagtsomt overtræder § 11, stk. 2, § 52 c, stk. 2, 4, 6, 7 eller 9, § 60 eller §§ 72-75.

Det foreslås i § 76, *stk. 1, nr. 3*, at ændre »§§ 72-75,« til »§§ 72, 73, 74 og 75,«.

Ved at ændre henvisningen til §§ 72-75 til §§ 72, 73, 74 og 75 opnås, at den foreslåede § 73 a ikke omfattes af ophavsretslovens § 76, og at forsætlige eller groft uagtsomme overtrædelser af § 73 a derfor ikke vil kunne straffes med bøde.

Til nr. 12

Det fremgår af § 77, stk. 1, i ophavsretsloven, at når eksemplarer af værker eller frembringelser, der beskyttes efter §§ 65-71, er fremstillet uden for Danmark under sådanne omstændigheder, at en tilsvarende fremstilling i Danmark ville være i strid med loven, straffes med bøde den, som forsætligt eller groft uagtsomt indfører sådanne eksemplarer med henblik på at gøre dem tilgængelige for almenheden.

Det foreslås i § 77, *stk. 1*, at ændre »§§ 65-71,« til »§§ 65 og 66-71,«.

UDKAST

Ved at ændre henvisningen til §§ 65-71 til §§ 65 og 66-71 opnås, at den foreslåede § 65 a ikke omfattes af ophavsretslovens § 77, stk. 1. Den, der forsætligt eller groft uagtsomt indfører eksemplarer af materiale, omfattet af § 65 a, der er fremstillet uden for Danmark under sådanne omstændigheder, at en tilsvarende fremstilling i Danmark ville være i strid med loven, vil derfor ikke kunne straffes med bøde.

Til nr. 13

Det følger af ophavsretslovens § 83, stk. 1, at den, som forsætligt eller uagtsomt overtræder en af de i §§ 76 og 77 nævnte bestemmelser, skal betale 1) et rimeligt vederlag til den forurettede for udnyttelsen og 2) en erstatning til den forurettede for den yderligere skade, som overtrædelsen har medført. Ifølge stk. 2 skal der ved fastsættelse af erstatning efter stk. 1, nr. 2, tages hensyn til bl.a. den forurettedes tabte fortjeneste og krænkerens uberettigede fortjeneste. Det fremgår af stk. 3, at der i sager, der omfattes af stk. 1, derudover kan fastsættes en godtgørelse til den forurettede for ikke økonomisk skade.

Det foreslås, at der i § 83, *stk. 1*, efter »eller uagtsomt overtræder« indsættes »§ 65 a eller«.

Den foreslåede ændring vil medføre, at den, som forsætligt eller uagtsomt overtræder § 65 a dels skal betale et rimeligt vederlag til den forurettede for udnyttelsen og dels en erstatning til den forurettede for den yderligere skade, som overtrædelsen har medført. Herudover vil der kunne fastsættes en godtgørelse til den efterlignede for ikke økonomisk skade.

Til nr. 14

Det følger af § 84, stk. 1, at retten ved dom kan bestemme, at eksemplarer, som krænker retten til værker eller frembringelser, der beskyttes efter §§ 65-71, skal 1) tilbagekaldes fra handelen, 2) endeligt fjernes fra handelen, 3) tilintetgøres eller 4) udleveres til den forurettede. Stk. 2 præciserer, at adgangen til tilintetgørelse m.v. efter stk. 1 ikke kun omfatter selve eksemplaret, men også materialer, redskaber mv., der primært har været anvendt til ulovlig fremstilling eller brug af eksemplarer. I stk. 3 præciseres, at foranstaltningerne efter stk. 1 gennemføres for krænkerens regning, medmindre særlige grunde taler imod. Efter stk. 4 skal retten anlægge en proportionalitetsbetragtning ved afgørelsen af, om der skal iværksættes en foranstaltning om tilintetgørelse el.lign. efter stk. 1.

UDKAST

Det foreslås, at der i § 84, stk. 1, efter »§§ 65-71« indsættes »og § 73 a,«.

Den foreslåede ændring har til formål at udvide bestemmelsens anvendelsesområde til også at omfatte krænkelser af § 73 a.

Den foreslåede ændring vil indebære, at eksemplarer, der krænker den foreslåede § 73 a, vil kunne tilbagekaldes fra handlen mv. ved dom. Herudover vil § 84 stk. 2- 4 også kunne finde anvendelse for eksemplarer, der krænker § 73 a.

Til nr. 15

Det følger af § 84, stk. 1, at retten ved dom kan bestemme, at eksemplarer, som krænker retten til værker eller frembringelser, der beskyttes efter §§ 65-71, skal 1) tilbagekaldes fra handelen, 2) endeligt fjernes fra handelen, 3) tilintetgøres eller 4) udleveres til den forurettede. Stk. 2 præciserer, at adgangen til tilintetgørelse m.v. efter stk. 1 ikke kun omfatter selve eksemplaret, men også materialer, redskaber mv., der primært har været anvendt til ulovlig fremstilling eller brug af eksemplarer. I stk. 3 præciseres, at foranstaltningerne efter stk. 1 gennemføres for krænkerens regning, medmindre særlige grunde taler imod. Efter stk. 4 skal retten anlægge en proportionalitetsbetragtning ved afgørelsen af, om der skal iværksættes en foranstaltning om tilintetgørelse el.lign. efter stk. 1.

Det foreslås, at der indsættes et nyt *nr. 4* i § 84, stk. 1. Efter den foreslåede bestemmelse kan retten ved dom bestemme, at eksemplarer, som krænker retten til værker eller frembringelser, der beskyttes efter §§ 65-71 og § 73 a, skal fjernes fra det medie, det er tilgængeliggjort på.

Den foreslåede ændring har til formål at opdatere bestemmelsen, så den tilpasses en digital virkelighed. Ved medie forstås digitale og analoge enheder, som data kan lagres og/eller vises på. Onlineplatformen vil dermed også være omfattet heraf.

Til nr. 16

Lovens anvendelsesområde for så vidt angår beskyttelsen af andre rettigheder, fremgår af ophavsretslovens § 86, stk. 1-7. I § 86, stk. 1, fastsættes anvendelsesområdet for ophavsretslovens § 65. Det følger heraf, at § 65 gælder for 1) fremførelser, der har fundet sted i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, 2) fremførelser, der er gengivet på lydoptagelser, som er beskyttede i henhold til bestemmelsen i stk.

2. Af § 86, stk. 2, følger, at ophavsretslovens § 66, om fremstillere af lydoptagelser, gælder for 1) lydoptagelser, der har fundet sted i et land inden for Det Europæiske Økonomiske samarbejdsområde, 2) lydoptagelser, der er fremstillet af personer, som er statsborgere i eller bosat i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, og 3) lydoptagelser, der er fremstillet af selskaber, som har hovedsæde i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Anvendelsesområdet for de i § 86, stk. 1-7, nævnte bestemmelser er desuden reguleret i bekendtgørelse nr. 218 af 9. marts 2010, der senest er ændret ved bekendtgørelse nr. 1001 af 23. juni 2023, om anvendelse af ophavsretsloven i forhold til andre lande (udlandsbekendtgørelsen). Bekendtgørelsen udvider beskyttelsen i henhold til ophavsretsloven til værker og andre frembringelser m.v., der ikke omfattes af den umiddelbare beskyttelse efter lovens §§ 85 eller 86.

Beskyttelsen udvides som følge af, at Danmark har tiltrådt den i Paris reviderede Bernerkonvention af 24. juli 1971 til værn for litterære og kunstneriske værker (Bernerkonventionen), den i Paris reviderede Verdenskonvention af 24. juli 1971 om ophavsret, den internationale konvention af 26. oktober 1961 om beskyttelse af udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer samt radio- og fjernsynsforetagender (Romkonventionen), overenskomsten af 15. april 1994 om oprettelse af Verdenshandelsorganisationen (WTO) indeholdende aftale om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder (TRIPS), den i Genève vedtagne WIPO-traktat af 20. december 1996 om ophavsret (WCT) og den i Genève vedtagne WIPO-traktat af 20. december 1996 om fremførelser og fonogrammer (WPPT). Udøvende kunstners rettigheder er reguleret i Romkonventionen og WPPT, og der gives derfor tilsvarende anvendelse i forhold til lande, der har tiltrådt disse konventioner efter udlandsbekendtgørelsens §§ 12 og 16.

Det foreslås, at der indsættes et nyt § 86, *stk. 2*. Efter den foreslåede bestemmelse skal den foreslåede § 65 a gælde for efterligninger af personer, der er statsborgere i eller bosat i et land inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Den foreslåede ændring har til formål at fastsætte anvendelsesområdet for den foreslåede § 65 a. Anvendelsesområdet vil ligne det, der gælder for § 65, dog med den forskel, at det er den efterlignedes statsborgerskab, og ikke fremførelsesstedet, der er afgørende for anvendelsesområdet. Det er vurderingen, at selvom det, der beskyttes med den foreslåede § 65 a er den

UDKAST

fremførelse eller præstation, som den udøvende kunstner eller artist har leveret, at det vil være uhensigtsmæssigt at betinge anvendelsesområdet for § 65 a af, hvor fremførelsen eller præstationen har fundet sted, da efterligningen ikke nødvendigvis er et resultat af én specifik fremførelse eller præstation.

Til nr. 17

Det følger af § 86, stk. 9, 2. pkt., at uanset bestemmelsen i stk. 2, gælder § 66, stk. 1, om eftergørelse for alle lydoptagelser.

Det foreslås, at ændre § 86, *stk. 9, 2. pkt.*, der bliver stk. 10, således, at »uanset bestemmelsen i stk. 2« ændres til »uanset bestemmelsen i stk. 3«.

Den foreslåede ændring er af ren teknisk karakter, da det i lovforslagets § 1, nr. 16 foreslås at indsætte et nyt stk. 2 i § 86. Herefter bliver stk. 9, til stk. 10.

Til nr. 18

Det følger af § 86, stk. 9, 3. pkt., at uanset bestemmelserne i stk. 1-4 gælder bestemmelserne i § 65, stk. 2-4, § 66, stk. 1, § 67, stk. 1, og § 69, stk. 2, om spredning af eksemplarer til almenheden for alle fremførelser, lydoptagelser, billedoptagelser samt radio- og fjernsynsudsendelser.

Det foreslås, at ændre § 86, *stk. 9, 3. pkt.*, der bliver stk. 10, ændres, således, at »stk. 1-4« bliver til »stk. 1 og stk. 3-5.«

Den foreslåede ændring er af ren teknisk karakter, da det i lovforslagets § 1, nr. 16 foreslås at indsætte et nyt stk. 2 i § 86. Herefter bliver stk. 9, til stk. 10.

Til nr. 19

Ophavsretslovens anvendelsesområde følger af § 85 for så vidt angår ophavsret og § 86 for så vidt angår andre rettigheder.

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse som ophavsretslovens § 86 a, hvorefter den foreslåede § 73 a vil gælde for efterligninger af alle fysiske personer, herunder udenlandske statsborgere.

Da den foreslåede § 73 a hverken er at betegne som en ophavsrettighed eller som en rettighed, der følger af kapitel 5 om andre rettigheder, vurderes det, at der bør indsættes en ny særskilt bestemmelse om anvendelses-

UDKAST

området for § 73 a. Det vurderes desuden, at anvendelsesområdet bør være bredt og gælde efterligninger af alle fysiske personer, uagtet om de er statsborgere i Danmark eller et land i EU- eller EØS-området.

Til § 2

Det foreslås, at loven skal træde i kraft den 31. marts 2026.

Til § 3

Det foreslås i *stk. 1*, at der indføres en territorialbestemmelse, som indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

I *stk. 2* fastsættes det dog, at § 1 ved kongelig anordning helt eller delvis kan sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger. Lov om ophavsret gælder ikke for Færøerne, da Færøerne har overtaget det ophavsretlige område.